4 ՄԱՐՏ 1994 ԹԻՎ 40 (543)

Ազգ

Azg armenian daily

Ամերիկահայերը դեմ են Ադրբեջանի դեմ արգելքի վերացմանը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Քլինթոնի վարչակազմը ԱՄՆ-ի կոնգրեսին հարցադրում է արել «Ազատության աջակցող օրենքի» 907-րդ կետի փոփոխման վերաբերյալ, որն արգելում է օգնություն ցույց տալ Ադրբեջանին, քանի դեռ վերջինս չի դադարեցրել Հայաստանի շրջափակումը: Ամերիկայի Հայկական համագումարը ԱՄՆ-ի բոլոր հայկական կազմակերպություններին եւ ամերիկացի կողմնակիցներին կոչ արեց շտապ միջոցներ ձեռնարկել այդ արգելքի վերացումը կանխելու համար: Սենատորներին եւ կոնգրեսականներին հասցեագրված նամակում նշվում է, որ Ադրբեջանի կողմից Հայաստանի վեցամյա շրջափակումը վերջինիս հասցրել է սովի եզրին: Միեւնույն ժամանակ Ադրբեջանը մերժում է ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման բոլոր խաղաղ նախաձեռնությունները եւ ձգտում ռազմական լուծման, օգտագործելով օտարերկրյա վարձկանների: Ադրբեջանին օգնելու հարցում սահմանված արգելքի պահպանումը նվազագույնն է, որ ԱՄՆ-ը կարող է անել Հայաստանի հյուծիչ շրջափակումը դադարեցնելու եւ խաղաղություն հաստատելու համար, ասվում է ԱՄՆ-ի կոնգրեսին ու սենատին Ամերիկայի Հայկական համագումարի ուղարկած նամակում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Յ. Էլիասոն. Պետք է կարճ ժամանակում լուծել այս խնդիրը

Մարտի 3-ին Ստեփանակերտ ժամանեց ԵԱՀԽ պատվիրակությունը Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում էին նախագահի տեղակալ Մարիո Սիկան, նրա անձնական ներկայացուցիչ Մաթիաս Մոսբերգը եւ այլ պաշտոնական անձինք: Նույն օրը բարձրաստիճան հյուրերին ընդունեցին ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը, ԼՂՀ իշխանությունների մյուս ներկայացուցիչները: Պատվիրակության կազմում ընդգրկված մի շարք ռազմական փորձագետներ հանդիպել են ԼՂՀ պաշտպանության բանակի գլխավոր հրամանատար, գնդապետ Սամվել Բաբայանի հետ: Օրվա երկրորդ կեսին հյուրերը եղել են հանրապետության շրջաններում: Հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն առնչվող հարցեր, մասնավորապես ԵԱՀԽ-ի խաղաղարար նախաձեռնությունը:

Անդրադառնալով ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նոր նախագահ Յան Էլիասոնի շրջան ժամանման փաստին, անգլիացի լրագրող Ջոնաթան Ռազմենը The Gardian թերթի մարտի 1-ի համարում նշում է, թե համաձայն Բաքվում արեւմտյան մի դիվանագետի տվյալների, 6-10 հազար ադրբեջանցի զինվորներ սպանվել են անցյալ դեկտեմբերին, նրանց կողմից նախաձեռնված կասաղի գրոհներից ի վեր: Մարդասիրական օժանդակության աշխատողների տեղեկություններով, հիվանդանոցները լեփ-լեցուն են վիրավորներով: Թերթը նշում է նաեւ, որ Ռուսաստանի ունեցած տնտեսական կապերը Ադրբեջանի եւ հատկապես Հայաստանի հետ նրան դարձնում են այն միակ դերակատարը, որը կարող է լուծում գտնել շրջանում ստեղծված դրության համար: Եւ այդ առումով է Էլիասոնի ջանքերը հաջողության հասնելու շատ քիչ հնարավորություններ ունեն, եթե դրանք չհամադրվեն Մոսկվայի ջանքերի հետ:

Մարտի 2-ի երեկոյան Յան Էլիասոնը Ստեփանակերտ ժամանեց Բաքվից, ուր նա հանդիպել էր Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ռասուլ Գուլիեւի հետ: Հանդիպմանը ներկա ԵԱՀԽ-ի հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման Մինսկի խորհրդաժողովի նախագահի տեղակալ Մաթիաս Մոսբերգը եւ ԵԱՀԽ-ի գործող ղեկավարի ներկայացուցիչ Լուկա Ֆարնարին:

Շնորհակալություն հայտնելով Ռասուլ Գուլիեւին ջերմ ընդունելության համար` Յան Էլիասոնը նրան իրազեկ է պահել այն մասին, որ իր ղեկավարած պատվիրակությունը մարտի 2-ին եղել է Ադրբեջանի Բարդինի շրջանում եւ հանդիպումներ է ունեցել մարտական գործողությունների գոտուց հարփաղրաբար այդտեղ բնակեցված տեղահանվածների հետ: «Այդ հանդիպումները մի անգամ եւս մեզ հիշեցրին, թե որքան է հասունացել ղարաբաղյան հակամարտությունը ամենակարճ ժամկետներում լուծելու անհրաժեշտությունը: Ադրբեջանի հիմնախնդիրը չեն մնա միջազգային հասարակայնության ուշադրության ոլորտից դուրս: Ես հույս ունեմ, որ ԵԱՀԽ-ն կարող է ծանրակշիռ ավանդ ներդնել ղարաբաղյան հակամարտության լուծման գործում, ընդգծել է Մինսկի խորհրդաժողովի ղեկավարը:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Հակառակ զինադադարին, ազերիները գրոհեցին Ֆիզուլու դիրքերի վրա

Մարտի 3-ի լուսաբացին, Ստեփանակերտ ԵԱՀԽ պատվիրակության ժամանելու օրը, վերջնականապես ձախողելով ռուսական խաղաղարար նախաձեռնությունը, ադրբեջանական բանակի ստորաբաժանումները կրկին ակտիվացրել են գործողությունները ղարաբաղյան ուղղությամբ: Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից, առավոտյան 5.15-ին հրադադարը կտրուկ սովել է հարավարեւելյան ուղղությամբ: Ֆիզուլու շրջանում, որտեղ հակառակորդը հետեւակի եւ զրահատեխնիկայի աջակցությամբ անցել է լայնածավալ հարձակման շրջանի ղարաբաղյան դիրքերի ուղղությամբ: Ժամը 9-ի դրությամբ հակառակորդին հաջողվել է ճեղքել ղարաբաղյան դիրքերի առաջին գիծը եւ առաջ անցնել 500-600 մետր: Սակայն, օրվա երկրորդ կեսին կասեցնելով թշնամու առաջխաղացումն ու անցնելով հակահարձակման, ղարաբաղյան կազմավորումներին հաջողվել է ոչ միայն ստիպել թշնամուն նահանջել իր ելման դիրքերը, այլեւ ոչնչացնել 2 կրակակետ: Արյունահեղ բախումների ընթացքում հակամարտող կողմերը կրել են կորուստներ: Ճշտված տվյալների համաձայն, ադրբեջանական կողմից սպանվել է 70 զինվոր: Խփվել է հակառակորդի 3 միավոր զրահատեխնիկա: Ղարաբաղյան կողմից զոհվել են 4, վիրավորվել 15 զինվոր: Ժամը 18.10 ոտղեկի դրությամբ մարտերը ռազմաճակատի այդ հատվածում շարունակվում են: Ինչպես հայտարարեց ԼՂՀ արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչը, հակամարտության գոտում լարվածության նոր սաստկացման ամբողջ պատասխանատվությունը ընկնում է ադրբեջանական կողմի վրա, որը համաձայնելով զինադադարի հաստատմանը, այնուամենայնիվ վերջին օրերին անընդհատ խախտում էր ռազմաճակատներում մարտական գործողությունների դադարեցման մասին ձեռք բերված պայմանավորվածությունը: Անդրադառնալով ադրբեջանական լայնածավալ հարձակումներին, երեկ Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը հայտարարեց, որ թեեւ Ադրբեջանը ստոնա-լիքի տակ դրեց հրադադարի համաձայնությունը, բայց նաեւ հույս հայտնեց, որ զինադադարն այնուամենայնիվ կարող է կայանալ: «Ղարաբաղյան հակամարտությունն այժմ թեւակոխել է այնպիսի փուլ, որ առանց անջատիչ ուժերի անհնար է երաշխավորել հրադադարը, իսկ այդպիսի ուժեր կարող է ուղարկել միայն Ռուսաստանը», հայտարարեց նա: Միաժամանակ, մարտի 2-ի կեսգիշերին հետեւակի մարտական մեքենաներից եւ խոշոր տրամաչափի զինատեսակներից ադրբեջանական բանակը պարբերաբար գնդակոծել է Հայաստանի հարավարեւմտյան եւ հյուսիս-արեւելյան սահմանները: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնից հայտնել են, որ Նախիջեւանի տարածքից գնդակոծվել են Մեղրու շրջանի, իսկ Ղազախի ու Թոուզի ռազմականացված բազաներից՝ Իջեւանի շրջանի Բերքաբեր, Տավուշի շրջանի Չինարին գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Հայաստանի սահմանապահ զորքերը պահպանելով հրադադարը, պատասխան գործողությունների չեն դիմել: Մարտի 3-ին հայ-ադրբեջանական սահմանագծում պահպանվել է հարաբերական անդորր:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Եգիպտոսում ձերբակալվեց 33 ծայրահեղական

ԿԱՀԻՐԵ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եգիպտոսի անվտանգության ուժերը ձերբակալեցին 33 ծայրահեղականների, որոնք մասնակցել էին վերջին ժամանակներս երկրի մայրաքաղաքում եւ նահանգներում ահաբեկչական մի շարք քայլերի կազմակերպմանն ու անցկացմանը: Ձերբակալվածների մեծ մասը, այսօր հաղորդեց «Ալ Ահրամ» թերթը, պատկանում է երկու խոշորագույն ահաբեկչական կազմավորումների՝ «Ալ Ջամա ալ Իսլամիա» եւ «Ալ ջիհադ ալ Իսլամի» խմբավորումներին: Թերթի տվյալների համաձայն, ծայրահեղականների ձերբակալման շնորհիվ ձախողվել է մի շարք ահաբեկչական ու դիվերսիոն ձեռնարկումների ծրագիրը, «որոնց նպատակն էր խարխլել Եգիպտոսի անվտանգությունն ու կայունությունը»:

Բանակցությունները այնուամենայնիվ կայացան

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պաղեստինահրեական խաղաղ կարգավորման բանակցությունները հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրը շարունակվում են ԱՄՆ պետդեպարտամենտում, հայտարարեց ԱՄՆ արտաքին քաղաքական գերատեսչության մի բարձրաստիճան աշխատակից: Միաժամանակ հաղորդվում է, որ այսօր Լիբանանում պաղեստինցիների համընդհանուր գործադուլ է անցկացվում ի նշան բողոքի անցյալ ուրբաթ էլ Խալիլ քաղաքի «Ալ Իբրահիմ» մզկիթում մահմեդական հավատացյալների նկատմամբ իսրայելցի վերաբնակիչների սարքած հաշվեհարդարի դեմ:

ԲՈՍՆԻԱ

Ռազմօդանավերը թռել էին Սերբական Կրաինայից

ԲԵԼԳՐԱԴ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Խորվաթիայի արտգործնախարար Մատեհ Գրանիչը հայտարարեց, որ փետրվարի 28-ին Բոսնիայի երկնքում խփված ռազմօդանավերը թռել էին Սերբական Կրաինայի Ուդբինա օդանավակայանից: Ինչպես Նյու Յորքից հաղորդում է Տանյուգ գործակալությունը, Գրանիչն այդ հայտարարությունն արել է չորեքշաբթի օրը ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի եւ Անվտանգության խորհրդի նախագահ Ժան Բեռնար Մերիմեի հետ հանդիպման ժամանակ: Գրանիչը հայտնել է, որ Խորվաթիան կողմնակից է այդ օդանավակայանի վրա ՄԱԿ-ի ուժերի վերահսկողության հաստատմանը:

Հայաստանում միջին աշխատավարձը *նվազագույն աշխատավարձը կազմում 3 անգամ եւ կիլոգրամ 340 դրամ, որը ներկա փոխարժեքով հավասար է 3500 ռուսական ռուբլու: Այդ մասին հայտնեց ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը: Միաժամանակ, Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը մնում է խիստ լարված, երեկ հայտարարեց խորհրդարանի փոխնախագահ Արտաշես Թումանյանը: Նա խոստովանեց, որ ծանր կենսապայմանների պատճառով վերջին ժամանակներս Հայաստանից հեռացել են մոտ 500 հազ. մարդ: «Ժողովուրդը դեռ դիմանում է, մարդիկ, փաստորեն, հանձնվել են գոյության նվազագույն պայմաններին եւ դա ներկայիս իշխանությունների անհանգստացնում է», ասաց Գեր փոխնախագահը:*

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստանը չի ճանաչում բոսնիացի սերբերի դեսությունը

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Ռուսաստանը բոսնիացի սերբերի կազմավորումը անկախ պետություն չի համարում, հայտարարեց արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը: Միեւնույն ժամանակ նա ընդգծեց, որ Ռուսաստանը բոսնիացի սերբերին համարում է հակամարտության մասնակից կողմերից մեկը:

Մի խումբ լրագրողների համար կազմակերպված ճեպազրույցում Ռուսաստանի փոխարտգործնախարար, նախկին Հարավսլավիայի խնդրի կարգավորման գծով Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վիտալի Չուրկինն այն կարծիքը հայտնեց, որ Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի խնդրի կարգավորման համար շատ օգտակար կարող են լինել Վաշինգտոնում խորվաթների ու մահմեդականների ձեռք բերած համաձայնությունները: Խոսքը ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքում խորվաթա-մահմեդական դաշնության ստեղծման վերաբերյալ ստորագրված համաձայնագրի եւ Խորվաթիայի հետ համադաշնության մեջ դրա միավորման վերաբերյալ նախնական համաձայնագրի նախապատրաստման մասին է:

Միաժամանակ Մոսկվայում Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ գեներալ-գնդապետ Միխայիլ Կոլեսնիկովի հանդիպում է ունեցել Մոսկվայում գտնվող բոսնիացի սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչի հետ, հաղորդում է պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ մամուլի վարչությունը: Ռուսական կողմը նշել է, որ Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում ռուսական զորախումբը գործում է եւ կգործի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերին ու կարգադրություններին խստիվ համապատասխան: Սերբ հյուրերը իրենց ժողովրդի անունից երախտագիտություն հայտնեցին Բալկաններում հաշտարար առաքելություն կատարող ռուս ռազմիկներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Հանձնաժողովը անվստահություն հայտնեց վարչապետին

Մարտի 3-ին ԳԽ քարունակեց 1994 թ. պետական բյուջեի սոցիալ-տնտեսական եւ դրամավարկային քաղաքականության ծրագրերի քննարկումը: ՀՅԴ եւ ԱԺՄ խմբակցությունները համարեցին կառավարության ներկայացրած համապատասխան փաստաթղթերը անընդունելի: ԱԺՄ-ն, անդրադառնալով 1993 թ. ծրագրի կատարմանը, նշեց, որ 1993 թ. առաջին 8 ամիսների արդյունքներով Գերագույն խորհուրդը կառավարության գործունեությունը գնահատել էր անբավարար՝ հասկանալով առանձնացնելով կենսամակարդակի կայունացման եւ տնտեսական բարեփոխումների իրականացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Կառավարությանը հանձնարարվել է մինչեւ տարվա վերջ շտկումներ մտցնել, սակայն կառավարությանը չի հաջողվել վերադասավորել իր ուժերը եւ տարվա արդյունքներով բարելավել ցուցանիշները: Ընդհակառակը՝ հաջորդ ամիսներին կենսամակարդակի աննախադեպ անկում է տեղի ունեցել, անգործության են մատնվել հիմնարկ-ձեռնարկությունները: Այսպիսով ԱԺՄ-ն գտնում է, որ 1993 թ. ծրագիրը կառավարությունը տապալել է, իսկ 1994 թ. սոցիալ-տնտեսական ծրագիրն ու բյուջեն չեն պարունակում պետական կառավարման եւ տնտեսության կարգավորման մեխանիզմներ:

ՀՌԱԿ եւ ՀՀՇ պատգամավորական խմբակցությունները գտնում են, որ փաստաթղթերը պետք է վերադարձվեն լրամշակման՝ հաշվի առնելով արված դիտողություններն ու առաջարկները: Ամփոփիչ ելույթներով հանդես եկան ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովների նախագահները, եւ երկուսն էլ փաստաթղթերն անընդունելի համարեցին: Նշվեց, որ 1993 թ. կատարողականի համար տնտեսական ինքնուրույնության եւ տնտեսության զարգացման հարցերի հանձնաժողովը գտնում է, որ վարչապետին պետք է անվստահություն հայտնել: ■

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայաստանը հույս ունի, որ Ռուսաստանի նախաձեռնությունը կհաջողվի

Մարտի 3-ին ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար, նախագահի օգնական Լեւոն Զուրաբյանը մամուլի ասուլիս անցկացրեց, որի հիմնական թեման փետրվարի 18-ին Մոսկվայում ստորագրված արձանագրության դրույթների իրականացման հետ կապված հարցերն էին: Զուրաբյանը նշեց, որ այս արձանագրության ընդունման հիմնական նպատակը հուսալի զինադադարի ձեռքբերումն է՝ ճակատային գծից Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի զինված ուժերը 10-15 կմ հեռացնելու եւ այդ գոտում հակամարտության կողմերի, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներից կազմված վերահսկող խմբեր տեղաբաշխելու միջոցով:

Զուրաբյանը նշեց նաեւ, որ հակառակ զանգվածային լրատվական որոշ միջոցների հաղորդումների, արձանագրության մեջ ոչինչ չի ասված «գրավված տարածքներից դուրս գալու» մասին: Նմանօրինակ հարցերը կարող են քննարկվել միայն չորս կողմերի քաղաքական ղեկավարների հանդիպման ժամանակ, որն, ըստ Զուրաբյանի, կարող է տեղի ունենալ զինադադարի հաստատման դեպքում: Չնայած այն բանին, որ ռազմական գործողությունները հակամարտության գոտում շարունակվում են, Զուրաբյանը կարծում է, որ զինադադար հաստատելու հնարավորությունները չեն կորել: Նա նշեց, որ այս փուլում զինադադարն անհնար է առանց միջնորդների գոյության, քանի որ շատ մեծ է կողմերի փոխադարձ անվստահությունը: Իսկ ներկայումս Ռուսաստանից բացի չկա մեկ այլ պետություն, որը կարողանա խաղալ այդ դերը:

Անդրադառնալով հայ-վրացական հարաբերություններին, Զուրաբյանը նշեց, թե չնայած որոշ հրապարակումներին, հարաբերությունները բարդ են վիճակում են, եւ երկու կառավարություններն անում են ամեն ինչ հարցերը համատեղ լուծելու ողջությամբ: Դժվարությունները կապված են այն բանի հետ, որ Վրաստանում իրադրությունը «մոտ է քաոսայինին, ինչի արտահայտությունն է կամրջի վերջին պայթեցումը», ասաց նախագահի մամուլի քարտուղարը: Էներգետիկ խնդիրը քննարկվել է Վրաստանի վարչապետ Պացացիայի վերջերս Երեւան կատարած այցի ժամանակ: Ի տարբերություն Վրաստանի, Հայաստանը ոչ միայն դարձ չէ Թուրքմենստանից ստացած գազի համար, այլեւ ունի առեւտրի րական սալդո այդ երկրի հետ: Հայաստանն իր գնած գազի որոշակի մասը առաջարկել էր տրամադրել Վրաստանին: Սակայն առայժմ չկա պայմանավորվածություն այն մասին, թե գազի որ մասը կստանա Վրաստանը եւ ինչ պայմաններով: Զուրաբյանի խոսքերով, այս տարբերակը հեռանկարային է, եւ հույս կա, որ համաձայնությունը կկայանա:

ՀՐԵՏԱՆԿ

Չնախատեսված դարձ

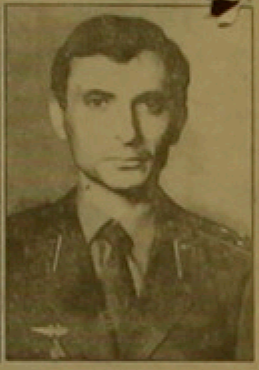

Լրացավ մեկ տարին, ինչ Հայաստանի Հանրապետության ռազմաօդային ուժերի օդաչուներ ավագ լեյտենանտ Մկրտիչ (Մակիչ) Ավդալյանը, կապիտան Արթուր Մկրտչյանն ու ավագ լեյտենանտ Իգոր Հակոբյանը կատարեցին անօրինակ սխրանք: Անցյալ տարի փետրվարի 28-ին դիմեցին գիտակցված ինքնազոհության, փրկելով բազմաթիվ մարդկանց կյանքեր՝ պայթուցիկներով ու վառելանյութի լիքը բաքերով բեռնավորված, վթարային անել վիճակում հայտնված մարտական ուղղաթիռը հեռացնելով Արտաշատի շրջանի Դիմիտրով գյուղի տարածքից:

Ամեն մի մարտիկ յուրովի է հատուցում երկրին ու ժողովրդին: Լինի դա մարտադաշտում, թե այլ իրադրության մեջ, երբ առջեւում այլեւս թշնամին չի կանգնած, երբ արդեն վերադառնում է կռվից՝ մարտական առաջադրանքը փառք ու պատվով կատարած, սակայն ճակատագրի բերումով... երեւան է գալիս լրացուցիչ, չկանխատեսված մի դարձ, որի համար նա այդպես էլ հատուկ առաջադրանք չէր ստացել եւ որը կատարելու համար հարկ է լինում զոհաբերել ամենաթանկը՝ ապրելու համար ընդամենը մեկ անգամ տրված կյանքը:

Փառավոր մարտիկների այս հրաշալի անձնակազմը կատարեց մոտ երկու տասնյակ մարտական թռիչք, որոնցից յուրաքանչյուրն իրավամբ արժանի էր բարձր գնահատականի: Իսկ այս վերջին ճակատագրականը հիրավի անօրինակ սխրանք էր, որի մասին ընդարձակ հոդվածը կարող եք կարդալ «Զինվոր» թերթի առաջիկա համարում:

ՎԱՀԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Գառնիկ Իսագուլյանի դնդումները համոզիչ չեն

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ ԳԽ մանդատային եւ էթիկայի հարցերի մշտական հանձնաժողովից հայտնեցին, որ հանձնաժողովը ս.թ. փետրվարի 2-ին եւ 28-ին քննության է առել 1993 թ. դեկտեմբերի 14-ի Վանաձոր քաղաքում ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Գառնիկ Իսագուլյանի ելույթի բովանդակությունը եւ ընդունել որոշում: Որոշման մեջ, մասնավորապես ասվում է. «Հանձնաժողովը գտնում է, որ ներկայացված գրավոր փաստաթղթերը, որոնց համապատասխանությունը իրականությանը Գ. Իսագուլյանը չի ժխտում, բավարար հիմքեր են տալիս եզրակացությունների համար.

1. ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Իսագուլյանի ելույթում թույլ են տրվել արտահայտություններ, որոնք կարող են գնահատվել որպես բռնության եւ սահմանադրի իշխանությունների ուժով տապալելու բացահայտ կոչեր,

2. համոզիչ չէ Գ. Իսագուլյանի դնդումն այն մասին, որ տվյալ ենթատեքստում նա նկատի է ունեցել այն պաշտոնյաներին պատժելու անհրաժեշտությունը, որոնց հանցանքը դատարանով ապացուցված է,

3. անհանդուրժելի է Արցախի հիմնահարցի մասին ՀՀ ԳԽ փակ նիստի բովանդակության վերաբերյալ այն խեղաթյուրված ու կամայական գնահատականը, որը տալիս է պատգամավոր Գ. Իսագուլյանը՝ գիտենալով, որ նիստի փակ լինելու պատճառով նիստի բովանդակության հրապարակային քննարկումներ եւ հերքումներ հնարավոր չեն»: ■

ԴԱՏԱԿԱՆ

Երրորդ իշխանությունը որոշեց հանգիստ թողնել չորրորդին

«Գոլոս Արմենիի» թերթի դատավարությունն ավարտված է

Մինչ լրատվության միջոցները դեմ են արվում պաշտոն չստացված լուրեր հրապարակելու համար, «Գոլոս Արմենիի» խմբագրի չստուգված տեղեկությունը «Երկրին» տված հարցազրույցից, որ իբր «լուրեր են պտտվում «Գոլոսին» դատական պատասխանատվության կանչելու մասին», բավական ստուգված դուրս եկավ: Փետրվարի 24-ից մինչեւ մարտի 4-ը մայրաքաղաքի Սպանդարյան շրջանի ժողովդատարանում իսկապես լսվեց թերթի դեմ հարուցված դատական գործը: Հայցվորը նույն շրջանի դատախազ Գեորգի Գուլքանյանն էր, որը պահանջում էր 3 ամսով դադարեցնել թերթի գործունեությունը: Այն մեղադրվում էր՝ չստուգված տեղեկություններ եւ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը ոտնահարող հոդվածներ հրապարակելու, ինչպես նաեւ բռնության կոչ անելու մեջ: Առանձնապես ընդգծվում էր թերթում տպված ծաղրանկարի հարցը, որում ուղղաթիռի մեջ նստած մեկը ներքեւում պառկեցրած ոչխարին ցույց տալով հարցնում էր՝ մի՞թե սա է մեր ժողովուրդը:

«Մեղադրյալը» ոչ թե որեւէ անկախ ռուսալեզու թերթ է կամ, ինչպես «Լրաբեր» հեռուստածրագիրը հայտարարեց՝ «կոմկուսի օրգան», թե՞ «հայ ժողովրդի թիկունքին խցկված դեսանտ», այլ պարզապես թերթ, որի ճամփան փակելը կնշանակեր ընդհանրապես ազատ խոսքի բռնաճնշում:

Չի կարելի ասել, թե «Գոլոսին» առաջին չէր հայ լրագրողների համերաշխությունը, բայց չի կարելի եւ հակառակը պնդել:

«Հայաստանի Հանրապետությունը» պաշտպանելով ՀՀ նախագահի եւ կառավարության, ժողովրդի «վիրավորված արժանապատվության» համար հարուցված դատը, գրում է, թե «Ձյուրա Նախշքարյանը գլխավոր խմբագրի որակում խմբագրում է թերթը»: Այսինքն, նախագահից, պաշտոնակատարներից, «ժողովրդից» ներքեւ որակումը ներելի է... Հոդվածն ավարտվում է լավատեսական ու իմաստուն մի քիչ ենթատեքստային զուգակցումով. «Ոչ կարմիր կովն է կաշին փոխելու, ոչ էլ...»:

Ի տարբերություն իր հայերեն անվանակցի, «Ռեսպուբլիկա Արմենիան» գրում է, որ փակելով ցանկացած թերթ, մենք մեր հայրենակիցներին զրկում ենք հոգում կուտակվածը դուրս բերելու հնարավորությունից. «Գոլոսը» ոչ թե մեր թշնամիների, այլ մեր բարեկամների ձայնն է»:

«Ազգը» հիմնական շեշտը դնում է մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների մասին ՀՀ օրենքի անկատարության եւ այն բանի վրա, որ որեւէ թերթ կոչված չէ բացարձակ ճշմարտություններ տպելու: «Իսկ առանձին մարդկանց եւ նույնիսկ ժողովրդի արժանապատվությունը վիրավորելն իսկապես լավ չէ»:

«Երկիրը» եւս («Ձյուրա. մամուլի ազատությունը փորձության է ենթարկվում») «Գոլոսի» կողմին է: Ի դեպ, «Երկիրի» թղթակից Ռուբեն Մանուկյանը դատավարությանը մասնակցեց նաեւ որպես վկա եւ առիթ ունեցավ Ձյուրա Նախշքարյանին իր հարցազրույցի ընթացքում տված հարցերի ենթատեքստային, վերտեքստային, արտատեքստային եւ նման այլ թաքնված իմաստների շուրջ հարցաքննվել: «Երկիրն» այն կարծիքին է, որ դատախազ Գեորգի Գուլքանյանն այս դատի միջոցով «պատվեր է կատարում եւ գերակատարում»:

Երեկ կայացած դատական նիստում պրն. Գուլքանյանը ժխտեց այս փաստը՝ հայտարարելով, որ ինքը պաշտպանում է միայն խախտված օրենքը: Դահլիճում ոմանք լսվեց «եւ ժողովրդի շահերը»:

Ինչեւէ, կրքերը հանդարտվեցին: Մանավանդ, երբ տիկին Նախշքարյանը պատասխանելով հայցվորի հարցին, հայտարարեց, որ ՀՀ օրենքները, միջազգային իրավական փաստաթղթերը, այդ թվում եւ ՀՀ մամուլի մասին օրենքը իրենց համար արդարության եւ գործունեության հիմք, եւ իրենք առաջնորդվել, առաջնորդվում են եւ կառաջնորդվեն դրանցով: Բոլորովին անսպասելի պարոն դատախազը, ըստ ՀՀ դատավարության օրենսգրքի 218-րդ հոդվածի 4-րդ կետի, դատարանին խնդրեց ճանաչել տվյալ հայցից իր հրաժարումը. «Ուզում եմ արձանագրել, որ բոլորը հասկացան, որ էմոցիոնալ զգացումներից վեր կանգնած է օրենքը պաշտպանելու, օրենքի հանդեպ իմ արքայական պարտքի զգացումն ու գիտակցումը: Պատմության մեջ չի եղել պետություն, որը չղեկավարվի գործող օրենքներով: Հզոր են եղել այն պետությունները, որտեղ կատարյալ են եղել օրենքները: Կազմակերպված են եղել այն հասարակությունները, որոնք սիրել, հարգել եւ ընդունել են օրենքները...»:

Լա՞վ է ասված: Մի տարօրինություն կա: Մեզանում օրենքների մասին միայն դատարանում են խոսում: Իսկ դրանից դուրս օրենքը ճնճղացվում (ավելի սուր բառ չեմ ուզում ասել), անկատարության պիտակ է ստանում: Շատ իրավաբաններ իրենք եւս բողոքում են ՀՀ օրենքների ժամանակավրեպությունից ու անկատարությունից:

Ալեքսանդր Սոլժենիցինն ասում է, որ սարսափելի է այն հասարակությունը, որտեղ որեւէ օրենք չի գործում, բայց առավել ահավոր է այն հասարակությունը, որտեղ իրավական այլ կշիռ չկա, բացի օրենքներից...

Մենք այս երկուսի խառնուրդն ենք, եւ դրա համար այդպես էլ անհայտ կմնա, թե ինչո՞ւ հարուցվեց այս ողբերգականատիրական ֆարսը եւ կամ ո՞վ շահեց դատը...

Մի բան է պարզ. «Գոլոսը» կշարունակի իր գործունեությունը, մյուսներն էլ դաս կքաղեն... կամ չեն քաղի:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառատեսակը ՊԱՒԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ՍՄՆ «ԱՐԱՒԱՈ» ՄԴԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852-281425,
Ֆաքս 7-8852-285082
E-MAIL INTERNET: ROOT
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՎՐԱՍՏԱՆ

Արտաքին քաղաքականության հարցերը լուծվեցին դրականորեն... Իսկ ներքինները՞...

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Մոտ ժամանակներս նախատեսվում է Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցը Մեծ Բրիտանիա, որը յուրատեսակ ավարտ է լինելու կովկասյան երեք պետությունների ղեկավարների հաջորդական գաստրոլների՝ քաղաքականագիտական այդ ամուր ավանդներ ունեցող երկիր: Մինչ այդ Վրաստանում մեծ արձագանք առաջացրեց Շեւարդնաձեի այցը Ֆրանսիա: Մեկնաբանները նշում են, որ Վրաստանը «փարիզյան այցի շնորհիվ էական քայլեր կատարեց եվրոպական միասնացման ուղղությամբ: Եւ այս ամենը տեղի ունեցավ Շեւարդնաձեի անձնական հեղինակության եւ դիվանագիտական տաղանդի շնորհիվ»: Լոնդոնյան այցը ի՞նչ կտա Վրաստանին:

Էդուարդ Շեւարդնաձեի Ֆրանսիա կատարած այցը տեղացի դիտորդների մեծ մասը գնահատեց որպես հանրապետության երիտասարդ դիվանագիտության չտեսնված հաջողություն: Արժե ուշադրություն դարձնել դրա վրա: Պատճառը ոչ այնքան Վրաստանի համար դրա կիրառական, գործապաշտական բնույթն է, որքան կոնցեպտուալ բնույթը, որը հիանալի համընկնում է վերջին ժամանակներս նկատվող Վրաստանի արտաքին քաղաքական դոկտրինայի բավական անորոշ շրջանակներին:

Չէ՞ որ առնվազն անլրջություն է խոսել վրաց-ֆրանսիական էական գործարար փոխշահավետ հարաբերությունների մասին: Փոխարենը միանգամայն արժանավայել տեսք ունեն թեկուզ դեկլարատիվ բնույթի այն փորձերը, որոնցով հավաստվում է Վրաստանի հակումը համաեվրոպական տան նկատմամբ: Եւ դա արվում է, չնայած ԱՊՀ-ին հանրապետության անդամակցությանը: Այս ամենը, անկասկած, ավելի շատ հաշվարկված է ներքին լսարանի, քան փորձով իմաստնացած արեւմտյան գործընկերների համար, որոնք չեն կարող չգիտակցել, որ տվյալ կոնկրետ դեպքում իրենց միակ խնդիրն է միանշանակ կերպով աջակցություն հայտնել Վրաստանի իշխանություններին:

Մյուս կողմից Փարիզի գագաթաժողովը, այդ թվում նաեւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի հետ վարված բանակցությունները կարեւոր էին նաեւ Շեւարդնաձեի համար, որը մեկ անգամ եւս համոզիչ կերպով ապացուցեց, որ Արեւմուտքը բնավ չի փոխել կարծիքն իր մասին եւ եթե ապագայում որեւէ մեկի հետ խոսի Վրաստանի ապագայի շուրջը, ապա կխոսի միայն Շեւարդնաձեի հետ:

Մինչդեռ նման աջակցությունը անհրաժեշտ էր հանրապետության ղեկավարին թեկուզ այն պատճառով, որ Աբխազիայի ողբերգական դեպքերը (եւ ոչ միայն դրանք) կարող էին հիմնավորապես սասանել նրա քաղաքական վարկը:

Հիմա, երբ Արեւմուտքի հետ «հաշիվները պարզվել են», Վրաստանում ակնկալում են արմատական փոփոխություններ երկրի ներսում: Որ դրանք անպայման տեղի կունենան, պարզ դարձավ արդեն Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի այցից հետո: Դա շատ դյուրին է: «Մեզ պարզապես պարտավոր են նյութական բարիքներով լիուլի ապահովել: Վերջ ի վերջո չի կարելի սահմանափակվել միայն բարեհաճության հռետորական դրսեւորումներով»: Հեգնանքով այսպես գրեց իր հոդվածում «Դրոնի» թերթի քաղաքական մեկնաբան Թամազ Լոմսաձեն:

Որոշակի խորհրդածություններ է հարուցում Ռուսաստանի հետ Վրաստանի առեւտրի դինամիկան: Ինչպես նշում է «Սակարթվելոս ռեսպուբլիկա» թերթի տնտեսական մեկնաբան Սպարտակ Նիկոլայիշվիլին, եթե 1991 թվականին ռուսական ապրանքների առաքումների ծավալը կազմել էր Վրաստանի ամբողջ ներմուծման 67 տոկոսը, ապա 1993 թ.՝ ընդամենը 5 տոկոսը: Ըստ որում, այդ քանակության մոտավորապես մեկ քառորդը ընկնում է էլեկտրաէներգիային: Փոխարենը Ռուսաստանը Վրաստանից վերցնում է առավելապես խողովակներ:

Սակայն արտաքին տնտեսական միջոցառումների ընդլայնվող աշխարհագրության պայմաններում Վրաստանի, որպես առեւտրական գործընկերոջ, վարկը միջազգային շուկայում առայժմ այնքան էլ հուսալի չէ: Վրաստանի գլխավոր վիճակագրական վարչության տվյալների համաձայն (1994 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ) 1993 թ. միջկառավարական պայմանագրերով նախատեսված արտադրանքի արտահանման առաքումները կատարվել են ընդամենը 16 տոկոսով: Ինչպես նշում են տեղացի դիտորդները, այդ ամենի պատճառներն են խառնաշփոթությունը, քաոսը եւ Վրաստանում տիրող կամայականությունները: Բնակչությանն ահաբեկող զինված խմբա-

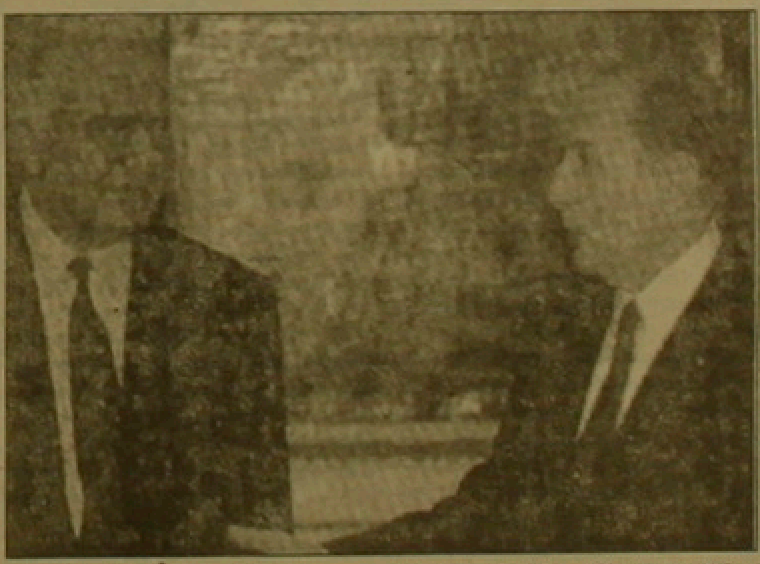

վորումների զինաթափման նպատակով վերջերս իրավապահ մարմինների հանդես բերած ակտիվությունը շատերը համարում են «համապարփակ» փոփոխությունների նախանշան: Ճիշտ է, ներքին գործոց եւ պաշտպանության նախարարությունների գործողությունների արդյունքները վերլուծելով, նրանք դրա հետեւում տեսնում են նախ եւ առաջ հաշվեհարդար քաղաքական ընդդիմախոսների հետ: Դրա փայլուն վկայությունը Վրաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնակայանում սարքված հաշվեհարդարն է: Ինչպես մեզ հայտնեց կուսակցության նախագահ Ն. Նանեշվիլին, խիստ վերահսկողություն է իրականացվում ընդդիմադիր մամուլի նկատմամբ:

Բայց հազիվ թե հնարավոր լինի ոստիկանությանը մեղադրել քաղաքական կազմակերպությունների մեծ մասի սեփական զինված կազմավորումների առկայության համար, որոնք գործում են նույնիսկ ինքնուրույնաբար, առանց կենտրոնական կոմիտեների ցուցումների: Սակայն անիմաստ է նաեւ քաղաքական կազմակերպություններին մեղադրել այն բանում, որ իրենք չունեն զինված կազմավորումներ, քանզի համընդհանուր կամայականության պայմաններում կարելի է գոյատեւել միայն «հիմնավորապես» պաշտպանվելով:

Ըստ երեւույթին, «կարգ ու կանոն» է հաստատվում նաեւ խորհրդարանում: Ազդեցություն ունեցավ խորհրդարանի նախագահի այն կտրուկ նախազգուշացումը, որ համապատասխան միջոցներ կձեռնարկվեն այն օրենսդիրների նկատմամբ, որոնք բաց են թողնում նիստերը: Հիմա բոլո՛ր պատգամավորները ներկա են լինում, բայց դժվար է ասել, թե ժողովրդի ընտրյալների աշխատանքի որակի վրա որքանով կազդի նրանց քանակական աճը: Ինչպես նշում են տեղական դիտորդները, առայժմ տարբերություն չկա:

Որոշ ոչ պաշտոնական տվյալների համաձայն, խմորումներ եւ տատանումներ են սկսվել նույնիսկ պետական սահմանադրական հանձնաժողովում, որը պետք է սահմանի, թե Վրաստանը սահմանադրության որ խմբագրության համաձայն պետք է ապրի: Պատճառն իհարկե հարգելի է. անչափ շատ է կարծիքների տարբերությունն այն հարցում, թե ինչպիսին պետք է լինի գրեթե ավերված այդ երկրի հիմնական օրենքը:

Եւ լավ է, որ միայն երկու՝ «թեր» եւ «դեմ» տեսակետ է եղել նախագահական ուժեղ իշխանության առնչությամբ: Ինչպես կարելի էր սպասել, այդ հիմնարար փաստաթղթի՝ սահմանադրության խմբագրություններն այնքան շատ են, որքան քաղաքագետներ կան Վրաստանում: Դա առնվազն խոստանում է խորհրդարանային «ճակատամարտ», փողոցային ձեռնարկումներ եւ ապագա հանրաքվե:

ՄՈՍԿՎԱ

Դելֆինները կարող են լինել մարդու լավ օգնականներ

ՄՈՍԿՎԱ, 2 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Մոսկվայում տեղի ունեցավ «Դելֆինների լեզվի վերծանումը: Նոր մոտեցում խնդրի լուծման նկատմամբ» սեմինար: «Ստորջրյա աշխարհ» միջազգային ընկերության, Լոգոսի ֆիզիկայի ինստիտուտի եւ «Կոնտեխս» ֆիրմայի կազմակերպած սեմինարի մասնակիցները քննարկեցին մասնավորապես դելֆինի հնարավորությունների վերաբերյալ կուտակված փաստական նյութերը:

Վարժեցված դելֆինները կարողանում են դասդասել իրենց հայտնաբերած առարկաները, փնտրել միայն որոշակի առարկաներ, ուշադրություն չդարձնելով ավելորդ բաներին: Դելֆինները կարող են օբյեկտներ նշել մինչեւ 70 մետր խորության վրա, որտեղ թեթեւ հագուստով ջրասուզակներն առայժմ չեն կարողանում աշխատել: Ելույթ ունեցողները համոզմունք հայտնեցին, որ դելֆինի ինտելեկտի բարձր զարգացումը, անսպասելիորեն փոփոխվող աշխատապայմաններին հարմարվելու եւ հայտնաբերված առարկաները դասդասելու ունակությունը այդ կենդանիներին դարձնում են մարդու շատ արժեքավոր օգնականներ: ■

Ռուս-ուզբեկական գործակցության մի քանի խոչընդոտներ վերացել են: *Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը եւ Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովը մարտի 2-ին Մոսկվայում զինված ուժերի փոխադարձ նյութական ու տեխնիկական ապահովման սկզբունքների մասին, կրկնակի հարկումից խուսափելու մասին, օդային հաղորդակցության մասին, ուղեւորների մաքսային ստուգման հարցերի, մաքսային ծառայությունների համագործակցության մասին ստորագրված համաձայնագրերը, ինչպես նաեւ հյուպատոսական միջազգայինը գնահատեցին որպես երկու երկրների ձեռնարկությունների եւ քաղաքացիների բնականոն կապերի ճանապարհին առկա խոչընդոտների հաղթահարում:* ■

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիաընկերություն

«Արարատ» ավիաընկերությունը լինելով «Հայկական Ավիաուղիներ» ավիաընկերության պետական դուստր ձեռնարկություն, կատարում է կանոնավոր չվերթներ Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայան)

ՍՈՉԻ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, ԲԱԹՈՒՄ, ՆԱԼՉԻԿ, ԳՐՈԶՆԻ, ԹԲԻԼԻՍԻ

երթուղիներով, ինչպես նաեւ հետդարձ

Դուք կարող եք պատվիրել չվերթ «Յակ-40» ինքնաթիռի սրահային տարբերակով ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ իրականացնել բեռների տեղափոխում «Ան-32» եւ «Ան-24» ինքնաթիռներով ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: Մենք ընդունում ենք անհատներից եւ ձեռնարկություններից մարդատար եւ տուրիստական չվերթների կատարման պատվերներ բոլոր ուղղություններով: «Արարատ» ավիաընկերության «Մի-8» ուղղաթիռները կօգնեն Ձեզ ուղեւորների եւ ուղեբեռների փոխադրման հարցերում, բնակչությանը բժշկական օգնություն հասցնելու, ավտոճանապարհների, ջրանցքների, գետերի, գազամուղների, բարձր լարման գծերի հետազոտման պարեկավորման աշխատանքներում, երկրաբանական հետազոտական արշավների սպասարկման, Հայաստանի տարածքում էքսկուրսիոն թռիչքների կազմակերպման գործում:

Հասցեն՝ Երեւան, Արշակունյաց 135,
Հեռ.՝ 486941, 484761,
ֆաքս 448987

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տնտեսական ներկա խոր ճգնաժամի պայմաններում.

◆ Երբ բնակչության գերակշիռ մասի համար ապրելը դժվար է դարձել,
◆ Իսկ հակառակորդը պատերազմի դաշտում պարտություն կրելով, վերջին հույսը Հայաստանում «Սոված» ապստամբության վրա է դրել,
◆ Երբ սպառողները գների «բարձր» լինելու պատճառով «Երես են թեքել» խանութներից,
◆ Իսկ խանութատերերը վնասով աշխատելու, այսինքն, սնանկանալու իրավունք չունենալով, փակվում են կամ իրենց գործը այլ երկրներում ծավալելու պլաններ են կազմում,
◆ Երբ Հայաստանը բիզնեսի համար անհեռանկարային երկրի տխուր համբավ է ձեռք բերել,
◆ Իսկ արտերկրի մեր հայրենակիցները մեծահոգաբար միայն օգնություն են ուղարկում,

Եւ ընդհանրապես

◆ Երբ ներկան միայն մռայլ գույներով է դրսեւորվում
◆ Իսկ ապագան անհուսալի եւ անհեռանկար է թվում,

Հայաստանի վաճառականների միությունը վերստին

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ Է

Տնտեսական այս իրավիճակից դուրս գալու եւ բնակչության բարեկեցությունն ապահովելու համար մեր փրկության միակ աղբյուրը հավաքականության մեջ է

ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

Լավագույն այդ օրերի երազանքը արագ իրականացնելու նպատակով միությունը ձեռնամուխ է եղել առեւտրա-արտադրական «Համաստեղություն» կորպորացիայի, այսինքն խանութատերերի եւ այլոց ֆինանսական եւ գույքային միջոցները միավորող, հետեւաբար լայնամասշտաբ տնտեսական գործունեության հնարավորություն տվող կազմակերպության ստեղծմանը:

Փակ բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակով ձեւավորվող ձեռնարկությունների այս համախումբը հանրապետություն էժան սննդամթերքների եւ արդյունաբերական ապրանքների ներկրման ու արտադրման, կորպորացիայի հետ համագործակցության մեջ մտնող խանութների լայն ցանցի միջոցով դրանք արագ, մատչելի գներով իրացման միակ հնարավորությունը եւ երաշխիքն է դառնալու:

Խանութատեր եւ դրամական միջոցները շահավետ ներդնել ցանկացող բարեկամ, քեզ հայրենիքում գործելու եւ նրա հետ միասին բարգավաճելու իրական շանս է տրվում, չտապալիր օգտվել դրանից:

Իսկ մանրամասնություններին տեղեկանալու
համար կարող եք զանգահարել
58-05-03, 58-46-23, 23-82-89, 56-20-36
հեռախոսահամարներով կամ ավելի լավ է այցելեք

Հայաստանի [illegible] միություն հասցեն Պուշկինի 14 [illegible] 2-րդ հարկ)
[illegible] հասցեն Կոմիտաս 60 (Ֆրեզերային գործ[illegible] հարեւանությամբ)
[illegible] հասցեն Կորյունի 10 (բժշկական [illegible] հարկում)

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
հրատապ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Օտարերկրյա կապիտալի մասնակցությունը ՀՀ տնտեսությանը

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐՈՍՅԱՆ,
Տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Օտարերկրյա կապիտալի մասնակցությունը տնտեսության զարգացմանը կանոնավոր երևույթ է բազմաթիվ երկրների համար: Թեև մեր խորհրդակարգում երկար տարիներ այն համարվել է տնտեսական և քաղաքական էքսպանսիայի ձև: Նույնիսկ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո շատ զգուշորեն էին մոտենում արտասահմանյան կապիտալի հոսքին, այդ թվում և դեպի Հայաստանի Հանրապետություն: Մինչդեռ օտարերկրյա ներդրումներ խրախուսողին անհրաժեշտ է դիտարկել որպես օգնականի, այլ ոչ որպես մրցակցի, քանի որ առանց նրա ակտիվ մասնակցության և օգնության դժվար կլինի հասնել հանրապետության առջև ծառացած սոցիալ-տնտեսական խնդիրների արագ և հաջող լուծմանը:

Վերջին ժամանակներում զգալիորեն նվազել է օտարերկրյա կապիտալի ներգրավման հանդեպ ունեցած «վախը»: Սակայն այսօր խնդիրն այն է, որ լինելով ստեղծված սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական ծանր վիճակից, օտարերկրյա կապիտալը դժվարությամբ է մուտք գործում հանրապետություն: Այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է ստեղծել համապատասխան տնտեսական մեխանիզմներ և պայմաններ օտարերկրյա կապիտալի մուտքը հանրապետություն խրախուսելու նպատակով:

Օտարերկրյա ներդրումների ներգրավման համար նախ և առաջ անհրաժեշտ է ընդունել հատուկ օրենսդրական ակտեր, որոնք կստեղծեն երաշխիքներ արտասահմանյան կապիտալի համար: Ցավոք, այս ուղղությամբ հանրապետությունում կատարված աշխատանքները չի կարելի համարել բավարար: Արտասահմանյան կապիտալի ներհոսքը պետք է դիտարկվի որպես տեխնիկայի ու տեխնոլոգիայի, արտադրության կազմակերպման մեթոդների, մենեջմենթի ու մարկետինգի (շուկայավարության) առաջավոր տեսակների յուրացման, շուկայական պայմաններում աշխատավարձի տարածման, ժամանակակից տնտեսական կուլտուրայի, ձեռներեցության ձևավորման, արտադրվող ապրանքատեսակների և ծառայությունների մրցունակության բարձրացման հնարավորություն:

Ինչպես ցույց է տալիս տարբեր երկրների փորձը, օտարերկրյա ներդրումներին որպես կանոն նպաստում և նախորդում է այսպես կոչված «զարգացման համար պաշտոնական օգնությունը», որը ներառում է անվարձահատույց զանազան օգնություններ, սուբսիդիաներ, արտոնյալ վարկեր և փոխառություններ:

Ներկայումս ՀՀ ստանում է զանազան տիպի օգնություններ, վարկեր, որոնք նախ և առաջ պետք է ուղղվեն հանրապետության համար առաջնային նշանակություն ունեցող բնագավառներ և ոլորտներ:

Դրանք, կարծում եմ, հետևյալներն են.

– վճարման հաշվեկշռի կարգավորում սննդամթերքի և առաջին անհրաժեշտության այլ ապրանքների մատակարարումների ֆինանսավորման միջոցով, քանի որ հանրապետությունը դեռ ի վիճակի չէ ինքնուրույն արտադրել կամ գնել այդ ապրանքները,

– ներդրումների իրականացում ՀՀ ժողովրդական տնտեսության առավել բարձիրողի, սակայն կենսական նշանակություն ունեցող հատվածներում (վառելիքաէներգետիկ համալիր, գյուղատնտեսություն, տրանսպորտ, կապ և այլն),

– արտադրական և սոցիալական ենթակառուցվածքների տարրերի զարգացում, որոնց հիման վրա պետք է ձևավորվեն հանրապետության միջազգային տնտեսական մասնագիտացման ճյուղերն ու ենթաճյուղերը,

– աջակցություն մասնավոր հատվածի, մանր և միջին ձեռնարկատիրության համակողմանի զարգացմանը,

– լինելով նոր տնտեսական իրադրության պահանջներից ուղղվող մասնագետների պատրաստում և վերապատրաստում,

– վիճակագրական և հաշվապահական հաշվառման, բանկային գործի, ֆինանսական և դրամական համակարգի գործունեության, կապի և հաղորդակցության կազմակերպման ձևերի և մեթոդների կատարելագործում:

Միջազգային ֆինանսական օգնության օգտագործման, քաղաքական և տնտեսական իրավիճակի կայունացման, Հայաստանի արտահանման հնարավորությունների ընդլայնման գործընթացների ծավալմանը զուգընթաց պետք է առավել լայն հնարավորություններ ընձեռվեն պետական և մասնավոր առևտրական փոխառությունների և վարկերի տեսքով արտասահմանյան կապիտալի ներգրավման համար: Արտասահմանյան կապիտալի ներգրավման հնարավորությունների ընդլայնումը կարող է ապահովել նաև արտադրական և պորտֆելային ուղղակի ներդրումների ներհոսք Հայաստանի Հանրապետություն:

Ընդհանուր առմամբ, անհրաժեշտ է նկատել, որ արտասահմանյան կապիտալի ներհոսքի համար ՀՀ-ում առկա են որոշակի օբյեկտիվ նախադրյալներ: Դրանցից են, մասնավորապես, ստեղծված ընդհանուր տնտեսական և գիտատեխնիկական ներուժը, մի շարք բնական պաշարների առկայությունը, աշխատունակ բնակչության և համեմատաբար էժան աշխատուժի բարձր տեսակարար կշիռը, որին կարելի է արագ և արդյունավետ վերամասնագիտացնել և վերապատրաստել, բարենպաստ բնակլիմայական պայմանները, արտադրանքի իրացման ընդարձակ շուկայի առկայությունը և այլն: Այս բոլորը կարող են օժանդակել այն բանին, որ ՀՀ ազգային էկոնոմիկան արտասահմանյան կապիտալի ներդրման համար դառնա առավել «հրապուրիչ» և հեռանկարային:

Այդուամենայնիվ, արտասահմանյան կապիտալի ներդրումների համար առավել բարենպաստ պայմանների ստեղծման համար հարկ կլինի արտասահմանյան ձեռնարկատերերին առաջարկել գործունեության հատուկ արտոնյալ տնտեսական մեխանիզմներ: Այսպես, ՀՀ տարածքում անհրաժեշտ է կիրառել արտասահմանյան ներդրումների ներգրավման նպատակաուղղված ֆինանսավարկային և հարկային արտոնություններ (տնտեսական նպատակահարմարության շրջանակներում, ելնելով ՀՀ հեռանկարային զարգացման շահերից), արտասահմանյան ձեռնարկատերերին պետական երաշխիքներ ապահովել նրանց ունեցվածքի պահպանության և միջոցների անարգել (ՀՀ օրենսդրության շրջանակներում) օգտագործման առումով: Արտոնությունները կարող են տրամադրվել հետևյալ հիմնական ձևերով. արտասահմանյան կապիտալի մասնակցությամբ տնտեսական գործունեություն իրականացնող ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների կողմից ստացված շահույթների նկատմամբ տարբերակված և համեմատաբար ցածր հարկադրույքների սահմանում, հարկերի վճարումից արտասահմանյան և համատեղ ձեռնարկությունների ազատման ժամկետների երկարաձգում համապատասխան գումարների հետագա վճարման պայմանով (հարկային «վարկերի» տրամադրում), պաշարների օգտագործման դիմաց կատարվող վճարումների գծով զեղչերի տրամադրում դրանց ուղղակի օգտագործման պայմանով, վարկավորման և ապահովագրման բարենպաստ ռեժիմների ապահովում, վարձակալական վճարների գծով տարբեր բնույթի արտոնությունների տրամադրում, հիմնական ֆոնդերի արագացված ամորտիզացիոն ժամկետների սահմանում, ինչպես ՀՀ ներմուծվող, այնպես էլ ՀՀ տարածքում արտադրված արտահանվող ապրանքների ազատում մաքսային վճարումներից և արտահանման-ներմուծման հարկերից և այլն:

Արտասահմանյան կապիտալ ներդրումների պետական հիմնական երաշխիքներից պետք է լինեն.

– ունեցվածքի, ունեցվածքային իրավունքների և ինվեստիցիոն գործունեության լրիվ և պատշաճ իրավական պաշտպանումը, որի ռեժիմը չի կարող նվազ բարենպաստ լինել, քան իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ հանդիսացող ռեզիդենտների երաշխիքներն են, ներառյալ երաշխիքները օրենսդրության հնարավոր փոփոխություններից,

– ցանկացած բնույթի ազգայնացումներից և բռնագրավումից ապահովագրման երաշխիքները, բացառությամբ չկանխատեսված բացառիկ իրավիճակների՝ տարերային աղետներ, պատերազմներ և այլն, որոնց համար պետք է նախատեսված լինեն համապատասխան համարժեք փոխհատուցումների տրամադրման մեխանիզմներ՝ հասցված վնասի, (այդ թվում չստացված օգուտների) փոխհատուցման նպատակով,

– ինտելեկտուալ սեփականության իրավունքի և ոչ նյութական սեփականության այլ ձևերի («նոու-հաու», «առևտրական գաղտնիք» և այլն) իրավունքների պաշտպանվածությունը,

– տեղական իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց հետ համահավասար տնտեսավարական գործունեության ռեժիմի ապահովումը,

– տնտեսավարական գործունեության հետևանքով ստացված շահույթների օգտագործման ազատությունը, ինչպես ՀՀ էկոնոմիկայում վերաներդրման, այնպես էլ այդ շահույթների վալյուտային մասը հանրապետությունից դուրս բերելու առումով, ապահովելով նաև ներդրված հիմնական կապիտալի հետագա դուրսբերման ազատականացված կարգ:

Արտասահմանյան ներդրումների համար բարենպաստ պայմանների ապահովման նպատակով տրվող պետական երաշխիքները պետք է լրացվեն արտոնությունների համակարգով: Նման արտոնություններից կարող են լինել.

– հարկերի լրիվ կամ մասնակի ժամանակավոր (գործունեության առաջին 3-5 տարիների) ազատումը: Հարկման առավել արտոնյալ ռեժիմներ կարող են նախատեսվել ՀՀ առաջնային զարգացման տարածքներում (տնտեսական հետամնաց շրջաններ, աղետի գոտի և այլն), ժողովրդական տնտեսության ռազմավարական նշանակության ճյուղերում իրականացվող արտասահմանյան կապիտալի ներդրումների համար, եթե դրանք նպաստում են հանրապետության արտահանման ներուժի աճին, կամ այնպիսի արտադրությունների և ծառայությունների զարգացմանը, որոնք առաջ բացակայել են ներքին շուկայում: Հարկման հատուկ արտոնյալ ռեժիմներ կարող են նախատեսվել նաև արտասահմանյան հայազգի ձեռնարկատերերի կողմից իրականացվող ներդրումների համար.

– արտահանման և ներմուծման հարկերից և մաքսային վճարներից լրիվ կամ մասնակի ազատումը,

– իրավաբանական ձևակերպումների, հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվության վարման, պետական վերահսկողության առավելագույն լիբերալացումը,

– արագացված ամորտիզացիայի իրականացման իրավունքի վերապահումը արտասահմանյան կամ համատեղ ձեռնարկություններին, որոնք իրենց գործունեությամբ նպաստում են արտահանման ռազմավարական նշանակության և նախադեպը չունեցող արտադրությունների զարգացմանը,

– արտասահմանյան կոնցեսիոն բնույթի ձեռնարկությունների ստեղծման և տնտեսավարական գործունեության համար բարենպաստ ռեժիմների ապահովումը, մասնավորապես սոցիալ-տնտեսական ենթակառուցվածքների զարգացման և բնահումքային պաշարների վերամշակման բնագավառներում:

Երաշխիքների ողջ համակարգի ապահովման պայմաններում տնտեսավարման ռեժիմների արտոնությունները պետք է տրամադրվեն տարբերակված մոտեցմամբ, կախված արտադրություններում արտասահմանյան ներդրումների կոնկրետ մասնակցության աստիճանից:

Ընդ որում, տնտեսավարման առավել արտոնյալ պայմաններ, բերևս, պետք է ապահովվեն համատեղ ձեռնարկությունների գործունեության համար, որոնք կարող են դառնալ արևմտյան տիպի ձեռնարկատիրական գործունեության և շուկայական տնտեսավարման յուրացման յուրահատուկ դպրոց:

Տնտեսական գործունեության համար առավել արտոնյալ պայմաններ հարկ կլինի ապահովել նաև արտասահմանյան կապիտալի մասնակցությամբ այն բոլոր ձեռնարկությունների համար (անկախ կարգավիճակից), որոնք ակտիվորեն զարգացնում են ներհանրապետական կոոպերացիոն կապերը արտադրական ցիկլի մեջ ենթակապալառուի սկզբունքներով ներգրավելով տեղական մանր և միջին արտադրողներին: Դա վերաբերում է նաև գիտատար առաջնահերթական արտադրություններին:

Միևնույն ժամանակ նպատակահարմար է արտասահմանյան արտադրողների համար կիրառել հետևյալ լրիվ կամ մասնակի սահմանափակումները.

– արտասահմանյան ձեռնարկատիրական կապիտալի ներհոսքի ժամանակավոր դադարեցում ՀՀ ազգային էկոնոմիկայի որոշ բնագավառներ (մասնավորապես որոնցում առկա են ազգային մանր բիզնեսի զարգացման լայն հեռանկարներ),

– ՀՀ արտադրության և ծառայությունների ավանդական ոլորտներում գնային արտոնությունների սահմանում,

– արտաքին տնտեսական գործարքների համար ՀՀ պետական բանկի կողմից սահմանվող կուրսից ցածր կուրսով ձեռք բերված ազգային վալյուտային մասնակցության փայաբաժինների, բաժնետոմսերի և այլ արժեթղթերի ձեռքբերման նպատակով օգտագործման արգելում:

Արտասահմանյան կապիտալ ներդրումների նկատմամբ կիրառվող այս և մի շարք այլ սահմանափակումներ չպետք է տարածվեն լրիվ արտահանման կողմնորոշում ունեցող արտադրությունների և ձեռնարկությունների վրա: Ընդհանուր առմամբ, նման բնույթի սահմանափակումները պետք է օգտագործվեն բացառիկ դեպքերում, կրեն ժամանակավոր բնույթ, և մեծապես կիրառվեն հնարավոր նվազագույն սահմաններում: Հետագայում, ՀՀ-ի տնտեսական ներուժի զարգացմանը համապատասխան, նման սահմանափակումները ընդհանրապես կարող են վերացվել:

ՀՀ տնտեսության զարգացման համար կարևոր նշանակություն ունի ոչ միայն օտարերկրյա ներդրումների ներգրավումը, այլև անհրաժեշտ է որոշակի աշխատանք իրականացնել արտահանման խրախուսման ուղղությամբ:

ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերի որոշակի ակտիվացմանը զուգընթաց նկատվում է հանրապետության ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների դանդաղ անցում դեպի արտադրանքի արտահանումը, որը բացատրվում է, իհարկե, որոշակի օբյեկտիվ հայտնի դժվարություններով: Սակայն դա բացատրվում է նաև արտահանման գործունեության խթանման բնագավառում հատուկ համակարգի բացակայությամբ հանրապետական մակարդակով: Մինչդեռ շատ պետությունների փորձը վկայում է պետության ակտիվ մասնակցության մասին արտահանման խթանման գործում: Անհրաժեշտ է հատուկ մշակված և գործող տնտեսական համակարգ, որը պետականորեն կխրախուսի արտահանման գործունեության զարգացումը:

Նախ և առաջ հանրապետությունում պետք է ստեղծել մասնագիտացված մարմին Արտաքին առևտրի աջակցության և արտահանման խթանման կոմիտե: Նշված կոմիտեի հիմնական նպատակը պետք է լինի ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների գործունեության համակարգումը և ֆինանսա-կազմակերպչական օգնության իրականացումը արտաքին շուկա դրանց հաջող դուրս գալու համար: Նշված մարմինը պետք է իրագործի ֆինանսական օժանդակություն, ցուցահանդեսների և սեմինարների կազմակերպում, որոշակի շուկայական հետազոտությունների իրականացում, լրատվության ապահովում, խորհրդատվական ծառայություններ և այլն: Ընդ որում, մարկետինգային հետազոտությունները, գովազդը և արտահանման խթանումը պետք է լինեն այս կոմիտեի գործունեության ուշադրության կենտրոնում: Տվյալ մարմինը պետք է ունենա իրավասություններ կառավարությանը հարցեր առաջադրելու կապված արտահանող ձեռնարկությունների, օրինակ, հարկային և մաքսային արտոնությունների վերաբերյալ և այլն:

Արտահանման խթանման քաղաքականությունը հանրապետությունում պետք է հիմնված լինի երեք խոշոր հանգույցների վրա.

1. Հարկային արտոնություններ որոշակի ժամանակահատվածում հարկավորումից լրիվ ազատել արտահանող ուղղվածություն ունեցող արտադրությունները, հարկերի նվազեցում արժութային եկամուտներից, ռեզերվային ապահովագրական ֆոնդերի ձևավորում, որոնք պետք է օգտագործվեն նոր արտաքին շուկաների յուրացման համար և այլն:

2. Տարիֆային արտոնություններ՝ տարիֆային սահմանափակումների վերացում, արտահանման գործունեության համար նախատեսված արտադրության միջոցներից, ներմուծվող հումքի վերաբերյալ, եթե այն նախատեսված է արտահանող ձեռնարկությունների համար և այլն:

3. Ֆինանսական արտոնություններ՝ մեքենաների, սարքավորումների, նյութերի ներմուծման ֆինանսավորում, երբ դրանք օգտագործվում են արտահանվող արտադրանքի բարելավման համար, արտասահմանյան մատակարարների ֆինանսավորում, արտահանվող վարկեր, զանազան ֆոնդերի ձևավորում (մանր ու միջին ձեռնարկությունների արտահանվող արտադրությունների կազմակերպման ֆոնդ, արտահանվող արտադրանքի պատրաստման ֆոնդ և այլն), փոխառություններ օտարերկրյա արժույթով և այլն:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

ԿԱՄԲՈՋԱ

Կղատվի՞ արդյոք Պոլ Պոտը

Նրան դեմքով ճշերն են ճանաչում: Եւ այս լիկ-լիկը, բարեհոգի մարդու մեջ չկա ոչինչ, որ ճեծ արտակարգ չարությունը: Սակայն նրա անունը՝ Պոլ Պոտը, ներշնչում է վախ եւ ատելություն: Եւ ոտնհե կա, բե ինչու:

Նոպատակ դնելով Կամբոջայում կառուցել կատարյալ կոմունիզմ, Պոլ Պոտն իր չորսամյա ցնորամիտ հեղափոխության ընթացքում (1975-1979), այլը չխարելով, կարգադրեց ոչնչացնել մեկ միլիոնից ավելի (ուրիշ տվյալներով, մոտ երկու միլիոն) հայրենակիցների:

Ճիշտ է, կա տարբերություն Պոլ Պոտի եւ մեր դարի այլ հանրահայտ դահիճների միջեւ: Երբ հարություն առնեին (աստված չանի) Ստալինը, Բերիան կամ Հիտլերը, ապա ողջ մարդկությունը կդատապարտեր նրանց բանտարկությունը եւ դատը:

Սակայն Պոլ Պոտը նախկինի պես ազատության մեջ է: Ավելին, Պնոմպենից տապալվելուց 15 տարի անց «թիվ 1 եղբայրը», ինչպես նրան անվանում են զինակիցները, շարունակում է վարել պարտիզանական պատերազմը իշխանությունը վերադարձնելու համար: Առանձին իրավապաշտպան կազմակերպությունների պահանջին կոչ են անում միջազգային դատ կազմակերպել նրա եւ նրա զինակիցների նկատմամբ:

Թաիլանդ-Կամբոջա սահմանում, ջունգլիներում, ինչ-որ մի տեղ, «Օֆիս 87» ճամբարում Պոլ Պոտը հարմարավետության մեջ ապրում է իր երկրորդ կնոջ (առաջինը խելագարվել է) եւ դստեր հետ: Ժամանակ առ ժամանակ նա տեղական ստուգումն է կատարում «կարմիր խմերների» լավ ամրացված ճամբարներում, որոնք գտնվում են Կամբոջայի հյուսիս-արեւմուտքում:

Պոլ Պոտի իսկական անունը Սալոտ Սար է: Մանկությունը անց է կացրել գյուղում, սակայն շնորհիվ բազմաթվական ընտանիքի հետ հեռավոր կապերի, 1949 թվականին ուսման ուղարկվեց Ֆրանսիա: Այնտեղ նա մերձեցավ տեղական կոմկուսի հետ: 50-ական թվականներին վերադարձավ հայրենիք ոչ այնքան որպես էլեկտրոնիկայի մասնագետ, որքան «ամբողջ մարդկության լուսավոր ապագայի համար» համոզված մարտիկ:

70-ական թվականների կեսին «կարմիր խմերների» գլխավորությամբ Պոլ Պոտը զենքի օգնությամբ, որը նրան մատակարարում էին Վիետնամը եւ Չինաստանը, վերցնում է իշխանությունը Պնոմպենում:

Սակայն շուտով նույնիսկ Հանոյի եւ Պեկինի նրա «ուսուցիչները» ստիպված էին զարմանալ իրենց աշակերտի հեղափոխական ժրությամբ՝ Կամբոջայում սկսվեցին սոցիալական չտեսնված փոխակերպումներ: Մտավորականները, բիզնեսմենները, կրոնավորները, եւ ընդհանրապես բոլորը, ովքեր գլխում մի ծալքից ավելի ունեին, անխնա ոչնչացվում էին հանուն հեղափոխության, որը կոչված էր Կամբոջան վերածել մի հսկա գյուղատնտեսական կոմունայի: Քաղաքները որպես «անիծյալ անցյալի» ճնացուկներ, դատարկվեցին, սահմանները փակվեցին:

1978 թվականի վերջին վիետնամական «ուսուցիչները» նկատեցին, որ չդիմացան նրանք ներխուժեցին Կամբոջա: Պոլպոտականները նորից անցան իրենց սիրած զբաղմունքին՝ պարտիզանական պատերազմին:

Նույնիսկ մտնելով ՄԱԿ-ի «երկնագույն սաղավարտների» հետ համաձայնության մեջ, Պոլ Պոտը պահպանեց իր ինքնավարությունը հակատարիմ պարեկաճների, ինչպես բայական զինվորականներ ...

... համագործությունները հաստատվեցին բազմաթիվ փաստաթղթերով, սակայն Թաիլանդը որոշեց պաշտպանել «մեծագույն կոմունիստին» եւ ապահովեց նրա անվտանգությունը:

Կամբոջայում շարունակվող քաղաքացիական 10-ամյա պատերազմի ընթացքում Չինաստանը, ինչպես եւ Թաիլանդը, համարելով, որ Վիետնամը կամբոջական գործերում իրենցից անցավ, զինում էր «կարմիր խմերներին»: Իսկ ԱՄՆ-ը բայական բանակի միջոցով մատակարարում էր զենքով եւ այլ անհրաժեշտ բաներով երկու ոչ կոմունիստական ապստամբ խմբավորումներին, որոնք նույնպես կապված էին «կարմիր խմերների» հետ: Կամբոջական ողբերգությունը շարունակվում էր մինչեւ 90-ական թվականների սկիզբը, մինչեւ «մեծերի» շահերը նորից չփոխվեցին:

Քաղաքացիական պատերազմը Կամբոջայում ավարտվեց, գոնե թղթի վրա, 1991 թվականին, երբ պոլպոտականները, իրենց դաշնակիցները եւ Պնոմպենի վիետնամամետ կառավարությունը համաձայնություն ստորագրեցին ՄԱԿ-ի հովանու ներքո: Սակայն շուտով Պոլ Պոտը խախտեց իր պարտավորությունները, նրա կողմնակիցները բոյկոտեցին անցյալ տարվա գարնանը միջազգային դիտորդների ներկայությամբ կայացած ընտրությունները, իսկ նրա 20-հազարանոց ջոկատները եւ բիզնեսմենների միջավայրում: Նրանց համար նա հիանալի գործընկեր է: Պոլպոտականների օգնությամբ բայական գեներալները միլիոնավոր դոլլարներ շահեցին թանկարժեք քարերի, անտառանյութերի եւ զենքի մերձսահմանային առեւտրից: Թայական մի սպա Պոլ Պոտին բնութագրեց որպես «ուրիշների կողմից չհասկացված հիանալի մարդու»:

Նման միության դաշինքը նորից հանդես եկավ 1993 թվականի դեկտեմբերին, երբ բայական ոստիկանությունը սահմանի վրա կանգնեցրեց զենքով լցված բեռնատար ավտոմեքենան, որը նշանակված էր «կարմիր խմերների» համար: Ավելի ուշ պաշտոն զբաղեցնող բայական գեներալները խոստովանեցին, որ այդ զենքը իրենց պահեստներից է, սակայն պնդում էին, որ այն վերցված է առանց թույլտվության: Իսկ դրան ո՞վ կհավատա:

«Սեգոդնյա», 18 փետրվար

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեք սենյականոց բնակարան, Թումանյան փողոցում:

Վճարը՝ տարադրամով:

Զանգահարել՝ 52-15-96

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տրվում է վարձով երկհարկանի առանձնատուն Պռոշյան փողոցում՝ բոլոր կոմունալ հարմարություններով:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 42-99-67 հեռախոսով:

ԲԱՔՈՒ

Կհաստատվի ուղիղ հեռախոսային կապ

ԲԱՔՈՒ. 2 ՄԱՐՏ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանի կապի նախարարության եւ Բրիտանիայի GBT, British telecom եւ Datacom ընկերությունների միջեւ համաձայնագիր է ստորագրվել երկրի հաղորդակցական կապի արդիականացման մասին: Համաձայնագիրն ստորագրվել է նախագահ Հեյդար Ալիեւի Լոնդոն կատարած այցի ընթացքում:

Կապի նախարար Սիրուզ Աբասբեյլիի ասելով, համաձայնագիրը նախատեսվում է, որ GBT-ն կարդիականացնի հանրապետության հեռախոսային կապի ներքին համակարգը:

GBT-ն ադրբեջանական կողմին է ներկայացրել իր նախագիծը, որի նման նախագծեր արդեն իրականացվում են Մոսկվայում եւ Սանկտ Պետերբուրգում: Սակայն Ս. Աբասբեյլին ասել է, որ «նախագիծը հաշվի կառնի մեր երկրի պայմանները»:

British telecom ընկերությունը կիրականացնի ուղիղ հեռախոսային կապի հաստատումը Բաքվի եւ Լոնդոնի միջեւ: Datacom ընկերությունը կզբաղվի Ադրբեջանում էլեկտրոնային փոստի համակարգի ստեղծմամբ: Մոտ ժամանակներս այս ընկերության ներկայացուցիչները իրենց սարքավորումները կհասցնեն Ադրբեջան եւ կսկսեն աշխատանքը, ասել է Ս. Աբասբեյլին: ■

ՏԵՍԱԿԱՆ

Չինաստանը պայքարում է կաշառակերության դեմ

ՊԵԿԻՆ, 2 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չինաստանը մտադիր է էլ ավելի խստացնել կաշառակերության դեմ տարվող արշավը, որը երկրի շուկայական տնտեսության անցնելուց հետո սկսել է արտասովոր կերպով ճարակել Չինաստանի հասարակությանը: Այս մասին են վկայում Չինաստանի կոմկուսի կենտրոնական հանձնաժողովի կարգապահության ստուգմանը նվիրված լիագումար նիստի այստեղ տարածված կոմյունիկեի խիստ խոսքերը: Պլենումում վեց օր շարունակ քննարկվել են այս սոցիալական չարիքի դեմ պայքարի հիմնախնդիրները:

Ժամանակավորապես չի գործում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 2 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ կենտրոնական հետախուզական վարչությունը ժամանակավորապես կրճատել է ամբողջ աշխարհով մեկ կատարվող գաղտնի գործողությունների իրականացումը: Ինչպես երեկ՝ փետրվարի օրը հաղորդել է Էյ Բի Սի հեռուստաընկերությունը՝ վկայակոչելով վստահություն ներշնչող աղբյուրներ, ԿՀՎ-ն հարկադրված դիմել է այդ քայլին, որպեսզի վերլուծի այն վնասի մասշտաբները, որ հետախուզական գերատեսչությունն է հասցվել ԽՍՀՄ-ից, իսկ այնուհետեւ Ռուսաստանի օգտին լրտեսության մեջ մեղադրվող Օլդրիչ Էյմսին անցած շաբաթ ձերբակալելու պատճառով: ԿՀՎ-ի ղեկավարությունը, նշել է հեռուստաընկերությունը, արտասահմանում գործող բոլոր գործակալներին անմիջապես Էյմսի ձերբակալության օրը հրահանգ է տվել անորոշ ժամանակով «սառեցնել» գաղտնի գործողությունների կատարումը:

Ստորագրվեցին Լատվիա-իսրայելական պայմանագրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 3 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ-ԽՄԲ-ՊՐԵՍ: Լատվիայի եւ Իսրայելի վարչապետներ Վալդիս Բիրկավսը եւ Յիցխակ Ռաբինը ստորագրեցին Լատվիա-իսրայելական երկու պայմանագիր՝ կրթության, գիտության եւ մշակույթի բնագավառի համագործակցության եւ ներդրումների իրականացման ու պաշտպանության մասին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին բուժպաստրաստուկների արդիական տեխնոլոգիայի մշակման եւ գյուղատնտեսության ոլորտներում գործակցելու հեռանկարները: Թել Ավիվը Ռիգային առաջարկեց ձեռք բերել հրազեն եւ հակատանկային զենք, սահմանային վերահսկողության, կապի ու դիտարկման համակարգեր, ինչպես նաեւ հակաահաբեկչական պայքարի եւ անձնական անվտանգության միջոցներ: Սակայն, Լատվիայի վարչապետի խոսքերով, առաջարկների կոնկրետ պայմանները դեռ չեն քննարկվել, դա հնարավոր կդառնա հարցի փորձագիտական վերլուծությունից հետո:

«Սովի դեմ ճակատամարտը տանուլ է տրված»

ՎԱՐՇԱՎԱ, 3 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ-ԽՄԲ-ՊՐԵՍ: «Մարդկության համար սովի դեմ մղվող ճակատամարտը տանուլ է տրված, «Լիտերատուրնայա գազետայի» մարտի 2-ի համարում գրում է լեհ հանրահայտ ֆանտաստ գրող Ստանիսլավ Լեմը: Սակայն, եթե չհաջողվի հաղթել բացիլին մինչեւ 2000 թ. եւ դրա հետեւանքով մահանա 120 մլն մարդ, միեւնույն է, երկրագնդի բնակչության թիվը կաճի: Ամեն տարի այն ավելանում է 70-80 միլիոնով: Այս կապակցությամբ ես կարծում եմ, որ առավել իրամայական կդառնա մարդկանց արգասավորության սահմանափակումը կենսաբանական միջամտության ուղիով»:

ԻՐԱՆ

Նախագահի եղբայրը պաշտոնազրկվեց

Մոհամադ Ռաֆսանջանի՝ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանիի եղբայրը, 13 տարի ղեկավարում էր Իրանում ամենակարեւոր պաշտոններից մեկը՝ պետական ռադիոյի եւ հեռուստատեսության գերատեսչությունը: Եվ հանկարծ նա ազատվեց պաշտոնից: Մեզ համար դա, միգուցե, անհասկանալի կլինի՝ պաշտոնում են նախագահի հարազատ եղբորը...

Իրանի համար նման հարցը անիմաստ չէ. չէ՞ որ հանրապետության նախագահ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանիից բարձր կա եւս մի հեղինակություն՝ այաթոլլահ Խոմեյնիի հետնորդ, իսլամական հեղափոխության առաջնորդ այաթոլլահ Խամենեին: Հասկապես նա պաշտոնազրկող արեց նախագահի եղբայր Մոհամադ Հաշեմիին, որը 80-ականների սկզբից ղեկավարում էր պետական ռադիոն եւ հեռուստատեսությունը: Իրանական պետական պաշտոնակարգությունում այդ պաշտոնը համարվում է ամենակարեւորներից մեկը: Դիտորդները տեղեկատվության զանգվածային պետական միջոցների ղեկավարի գնալու պատճառները տեսնում են խորհրդարանական պահպանողական շրջանների ճնշման մեջ, որին նախագահը չկարողացավ դիմադրել: Նախագահին համարում են պրագմատիկ, որը կողմնորոշված է դեպի խաղաղականության եւ տնտեսության գործնական խնդիրները, որպես իրապաշտ, որը գիտակցում է շրջապատող աշխարհի նկատմամբ առճակատման կործանարարությունը: Սակայն վերջին ժամանակներս Հաշեմի Ռաֆսանջանիի դիրքերը թուլացան, ոչ վերջին հերթին երկրում տնտեսական ճգնաժամի շնորհիվ: Դա իսլամական նորմերի մաքրության կողմնակիցներին հնարավորություն տվեց հարձակում գործել նրա եղբոր վրա, որը վաստակել է «վտանգավոր ազատականի» հեղինակություն: Նա թույլատրել էր հեռուստատեսությամբ արեւմտյան ֆիլմերի՝ հիմնականում 40-ական, 60-ական թվականների վեստերններ, ցուցադրումը, եւ եթերում տրող է րոժտերության հաղորդումները, որը Ռոյթեր գործակալության թղթակիցը անվանեց «անորխամ»:

Վերջերս հրապարակվեցին այաթոլլահ Խամենեիի ցուցումները «Արեւմուտքի մշակութային ագրեսիայի» դեմ պայքարելու անհրաժեշտության մասին: Իսլամական հեղափոխության առաջնորդը կոչ արեց համընդհանուր կերպով վերակառուցել պետական հաղորդումների կառավարումը եւ դադարեցնել «անվայել երաժշտություն» հաղորդելը:

Հաշեմին ձգտում էր պետական ռադիոն ու հեռուստատեսությունը մոտեցնել կենսական իրողությանը, որը վկայում է Իրանում արեւմտյան զանգվածային մշակույթի հանրաճանաչության աճի մասին: Ջուլիա Ռոբերտսի եւ Թոմ Կրուզի մասնակցությամբ տեսաֆիլմերի պատճենները, Մայքլ Ջեկսոնի եւ Մադոննայի երաժշտությունով ձայներիզներն արդեն վաղուց բափանցել են տասնյակ հազարավոր տներ: Անում է արբանյակային ալեհավաքների հանրաճանաչությունը: Արեւմտյան կինոնկարների եւ երաժշտության թափանցմանը զգալի չափով նպաստում է նաեւ ժողովրդագրական իրավիճակը. Իրանի 60 միլիոնանոց բնակչության գրեթե կեսը կազմում է մինչեւ 16 տարեկան հասակի երիտասարդությունը: Իսլամական հեղափոխության այդ հասակակիցները շահի վարչակազմի հեղաշրջմանը ուղղակիորեն չեն կարող վերաբերվել, ինչպես իրենց կյանքի գործին:

Մոհամադ Հաշեմիի ժառանգորդը դարձավ 38-ամյա մաթեմատիկոս եւ փիլիսոփա Ալի Լարիջանին՝ կրոնական հայտնի գործիչ, այաթոլլահ Ամոլիի որդին: Մինչեւ վերջերս նա գլխավորում էր իսլամական կողմնորոշման մշակույթի նախարարությունը եւ համարվում է ավելի պահպանողական հայացքների տեր մարդ, քան Հաշեմին:

«Իզվեստիա», 17 փետրվար

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Խնայենք իրար

ՄԵՏԱՔՍԵ

Ավարայրի ճակատամարտը տեւեց մեկ օր: Այսօրվա մեր Ավարայրը ձգվում է տարիներ եւ չգիտենք, մինչեւ ե՞րբ ենք ավարայրվելու... Մինչեւ ե՞րբ ենք պայքարելու ոչ միայն օտարների, այլեւ այս խավարի, ցրտի, այս վանդակավորված կյանքի անասելի ցավերի դեմ...

Այդուհանդերձ համոզված եմ, որ կգա՛ այն երանելի օրը, երբ կդադարի կռիվն ու արյունահեղությունը, կլուծվի Ղարաբաղի հարցը, կվերանան շրջափակումներն ու բոլոր տեսակի կտրոնները... Խաղաղություն կլինի Հայոց աշխարհում եւ մեր կյանքը նորեն կլցվի լույսով ու լիությամբ... Բայց ինչո՞վ կլցվի այն հսկա դատարկությունը, որ թողեցին մեզ մեր հայրենակիցները, հեռանալով հայրենիքից անվերադարձ: Եւ դա կմնա մեր ազգի ամենամեծ ողբերգություններից մեկը, որի մասին, ցավոք, դեռ շարունակում ենք լռել: Գնացողների մեջ կային գիտության, արվեստի ու մշակույթի մարդիկ, լավագույն մասնագետներ, ծնողներ եւ երիտասարդներ:

Բարեբախտաբար այդ գնացողներից կան այնպիսիները, որ չդիմանալով կյանքի դաժան կտտանքին, մեկնել են ժամանակավորապես: Նրանց նկատմամբ մենք պետք է լինենք առավել ներողամիտ ու շրջահայաց, որպեսզի տունդարձի ճամփին չվանենք, քանզի նրանք մեր արյունակիցներն են, որոնցից շատերն ազգային մշակույթի գործիչներ են: Եւ քանի դեռ պտտվում է այս ծանր իրավիճակի կարուսելը, այդ «չվող թռչունները» կշարունակեն թեւածել տաք երկինքների տակ... Տխուր իրողություն... Բայց չես կարող մեղադրել որեւէ մեկին, թե ինչու՞ չի կարողանում [illegible], ինչու՞ անկարող է դիմանալ կյանքին եւ մնալ այս հոգեմաշ [illegible] խավարին: Չէ՞ որ բույսերն անգամ ապրելու, ծաղկելու համար ձգվում են դեպի արեւը՝ լույսը...

Հասարակությունը բնության կրկնությունը լինելով, իր բազմազանությամբ ձգտում է բնականին: Այս առումով մարդու բնազդային ու բնական նմանօրինակ մղումների դրսեւորումներն անմեղ են ու բացատրելի: Եւ ինձ զարմանք պատճառեց ու տխրեցի հոդվածագրի համար, երբ «Երկիր» թերթի փետրվարի 16-ի համարում կարդացի Նվարդ Տասուրյանի «Երկխոսություն երկու դաժան աշխարհների միջեւ [illegible] դեգերող «լավագույն» հայ տիկնոջ Անահիս Թոփչյանի հետ» հոդվածը:

Տասուրյանը «Ազգի» հունվարի 15-ի համարում կարդացել է Թոփչյանի «Կյանքի այս դաժան թատրոնը» մենախոսությունն ու փորձել է զրուցել դերասանուհու հետ: Բայց դա զրույց չէ ... Ճանաչելով դերասանուհուն, համոզված եմ, որ առաջին իսկ խոսքից Անահիտը շուռ կգար ու կհեռանար, որովհետեւ իսկական արվեստագետը խորշում է մաղձից...

Խոստովանում եմ, որ ինձ դուր եկավ Տասուրյանի հայրենասիրության պարտիզանական կրակը, բայց այդ կրակի մեջ չի կարելի [illegible] ու խորովել սեփական ազգակցուհուն, որ մեր դժնդակ օրերի անցուդարձը չի լուսանկարում, այլ իր հոգու ծաղկերի հազար ու մի գույներով աշխատում է թափանցել ննջեցյալների անտերեւ աշխարհը, կիսաձայն սգում է իր ննջեցյալներին, փորձում է հասկանալ, բացատրություններ փնտրել ու անկեղծ մեկնաբանել այն ամենը, ինչ տանջում է իրեն օտարության մեջ, հայրենիքից հեռու...

Անահիս Թոփչյանը Երեւանի Հ. Ղափլանյանի անվան դրամատիկ թատրոնի հիմնադիրներից է: Նրա դերակատարումների խաղացանկը հարյուրից ավելին է: Քսանհինգ տարվա վաստակ ունեցող մեր օրերի այն միակ դերասանուհին է, որին հրավիրել են խաղալու Մոսկվայից, Սանկտ Պետերբուրգից, Կիեւից, Տաշքենդից...

Թոփչյանի «Կյանքի այս դաժան թատրոնը» մենախոսությունն ինձ հուզեց: Տողատակերում նշմարեցի ստեղծագործ հոգու ողբ, մենության, անզորության լուռ ճիչեր, ստեղծագործելու եւ բեմի կարոտ... Նա բնավ չի բողոքում փարիզյան իր առօրեակերպից, բայց զգում ես, որ մտահոգ է հայրենիքի ներկա վիճակով: Իսկ չունենար այդ մտահոգությունը, ինչու՞ պիտի հիշեր Երեւանն ու իր հարազատ հանդիսատեսին. «Ես պատրաստ էի նույնիսկ ցուրտ դահլիճում խաղալ», գրում է դերասանուհին:

1991-ի աշնանը Անահիսին հանդիպեցի Գրողների միությունում: Նոր էր վերադարձել իր միակ զավակի մոտից, որ Սորբոնի համալսարանի ուսանողուհի է: Պատմում էր Ֆրանսիայում անցած օրերի դժվարություններից, հավատքի խարխլումից եւ մի տեսակ տխուր էր: Այդ օրը նրանից իմացա, որ Դրամատիկ թատրոնի դռները փակել են նրա դեմ: Մեր սրտալի զրույցի մեջ շատ հարցեր շոշափեցինք եւ նրա երկնքի ոսկե կապույտ ու գեղեցիկ աչքերն անձրեւեցին, երբ խոսք բացվեց մեր ժողովրդի ծանր ճակատագրի, Ղարաբաղում զոհված ազատամարտիկների մասին: Պատմեց, որ շատ է ուզում օգտակար լինել իր ազգին, արվեստին, բայց հնարավորություն չունի: Եւ այդ ցավը տարիներ տանջել է նրան, այդ մենախոսության մեջ ծնելով այսպիսի անկեղծություն. «Կարող ես խելագարվել որեւէ բան դեմքի լավը փոխելու, որեւէ բան ստեղծելու անզորությունից, անհնարինությունից»:

Իհարկե, Անահիս Թոփչյանի հոդվածում կան որոշ մտքեր ու դիտողություններ, որ ես չեմ ընդունում եւ հնարավոր է, որ ոչ բոլորի համար ընդունելի լինեն, բայց դա չի նշանակում, թե նրա անկեղծ ու սրտաբաց այդ մենախոսության համար կարելի է այդքան հախուռն կոպտությամբ մոտել դերասանուհուն, հայ կնոջ, քաղաքացու եւ արվեստագետի ճանաչված դիմանկարը:

Մեր ժողովրդի կենսագրության հարուստ ճանապարհին բոլորի հետ եղել են նաեւ ուժեղներ, որոնք մեկնել են արտասահման ուսումնառության, իրենց աշխարհայացքի, մտահորիզոնի լայնացման, կենսափորձ ձեռք բերելու, մեծերի եւ աշխարհի հետ շփվելու ակնկալիքով: Չեմ ուզում այստեղ շոշափել մեր գիտության, արվեստի եւ գրականության այն մեծերի անունները, որոնք տարիներով ապրել են հայրենիքից հեռու, արտասահմանում եւ երբ վերադարձել են հայրենիք, ժողովուրդը նրանց ընդունել է գրկաբաց: Ժամանակավոր բառը ժամանակի մեջ կշիռ չունի: Եւ մենք երբեք չպետք է կշտամբենք նրանց, ովքեր զանազան հանգամանքներից ելնելով ժամանակավոր հանգրվանում են արտասահմանյան երկրներում:

Համոզված եմ, որ մեր նրբանկատ ու մեծահոգի ժողովուրդը սիրով կընդունի ոչ միայն ժամանակավոր գնացածներին, այլեւ սիրասուն թեւերով կգրկի իր բոլոր մոլորյալ զավակներին, քանզի հոգում ունի Քրիստոսի ներողամտության արքայական լույսը...

ԱԶԳԱԳԻՐ

Հայելապատ սրահ

Մարտի 5-ին Ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի Հայելապատ սրահում տեղի կունենա համերգ: Ելույթ կունենա թատրոնի սիմֆոնիկ նվագախումբը: Դիրիժոր՝ Դավիթ Հարությունյան: Սկիզբը ժամը 15-ին: Մուտքն ազատ է:

Մղայի տուն

Մարտի 8-ին «Հարագաս» կրկեսային խումբը մայրաքաղաքի Մղայի տանը կներկայացնի իր ծրագիրը, որում՝ յոգեր, ծաղրածու, պարահանդեսային պար, ակրոբատներ, իլյուզիա, հումոր: Սկիզբը ժամը 14-ին, 16-ին:

«Այրարատ»

«Այրարատ» կինոթատրոնի տնօրեն Հակոբ Մարտունին հայտնում է: Շաբաթ օրը բարեգործական սեանսի մասնակիցներին սպասում է անակնկալ: Մարտի 5-ին, ժամը 10-ին մեծահասակները տեսասրահում կարող են դիտել Գուստիի («Ճակատամարտ առանց թեւերի», «Եվրոպական պատմություն» եւ այլն) հեղինակած «Գորշ գայլը» նոր գեղարվեստական կինոնկարը: 1964 թվականի աշնանը Ն. Ս. Խրուշչովի դեմ կազմակերպված նենգ դավադրության մասին պատմող այս հիրավի դրամատիկ ժապավենում հանդես է եկել կինոդերասանների մի ամբողջ աստղաբույլ: Գրեթե քաղաքականացված թեմատիկայի ֆիլմ է կիրակի օրը նույն ժամին մանկական տեսասրահում ցուցադրվելիք բարեգործականի մյուս ժապավենը՝ ամերիկյան «Նեմեզիսա» ժապավենը: Այստեղ նույնպես խարդավանքի ճանապարհով մի գեներալ, օգտագործելով 20-րդ դարի հրաշքի՝ ռոբոտի ուժը փորձում է դառնալ քաղաքագլուխ: Երկու ֆիլմերն էլ աչքի են ընկնում պատումի լարվածությամբ, ցայտուն կերպարներով:

ԼՈՆԴՈՆ

Կհրատարակվի Պուշկինի անգլերեն 12 հատորյակը

ԼՈՆԴՈՆ, 3 ՄԱՐՏ, [illegible]-ՊՐԵՍ: «Ռուսների համար Պուշկինը նույնիսկ ավելին է, քան Շեքսպիրը անգլիացիների համար: Տարօրինակ է, որ աշխարհը լավ չի ճանաչում այդ հանճարին: Նրա երկերը երբեք լիովին չեն թարգմանվել անգլերեն», «Լիտերատուրնայա գազետայի» թղթակցին (մարտի 2) հայտարարեց

Մեծ Բրիտանիայի ազգային ժառանգության գործերի գծով պետնախարար Յան Սփրոուտը: Ներկայումս նրա նախաձեռնությամբ նախապատրաստվում է Պուշկինի լիակատար երկերի ժողովածուի թարգմանական հրատարակությունը: Առաջին հատորը Անգլիայում եւ ԱՄՆ-ում լույս կտեսնի արդեն այս տարի, իսկ վերջինը՝ 12-րդը, 5 տարի հետո, երբ նշվելու է բանաստեղծի 200-ամյակը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պարապմունքները վերսկսվեցին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 1 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պարապմունքների վերսկսումը մեկ ամսով ուշանալու պատճառը հունվար-փետրվար ամիսներին ԼՂՀ մայրաքաղաքի վրա օդային հարձակումների հաճախացումն էր: Սակայն, ԼՂՀ մշակույթի եւ կրթության նախարարությունը նպատակահարմար է գտել պարապմունքներն անցկացնել միայն 8-10-րդ դասարանցի աշակերտների համար:

ԼՂՀ մամուլի եւ լրատվության վարչությունից հայտնեցին, որ հանրապետության մյուս բնակավայրերում պարապմունքները փետրվար ամսին չեն դադարեցվել: Բացի դրանից, Շուշիում այսօր գործում է մանկապարտեզ, որի համար շրջանի ղեկավարությունը այս ցրտաշունչ պատերազմական ձմռանը կարողացել է հայթայթել անհրաժեշտ քանակով վառելիք եւ սննդամթերք: ■

Ակադեմիական կապեր

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Ազգային ակադեմիան համագործակցում է Հունգարիայի, Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի ակադեմիաների հետ: ՀԱԱ-ի արտասահմանյան բաժնի վարիչ Գագիկ Էդոյանը հայտնեց, որ Բյուրականի աստղադիտարանը պատրաստել է մի նախագիծ, որի նպատակն է էլ ավելի ընդլայնել ու խորացնել կապերն ու համագործակցության եզրերը Ֆրանսիայի ակադեմիայի հետ:

Գ. Էդոյանը հայտնել է նաեւ, որ արտասահմանյան երկրների ակադեմիկոսներից ՀՀ Ազգային ակադեմիայի անդամ են հայագետ Էդմոնդ Շյուցը (Հունգարիա), ֆիզիոլոգ Մասաո Իտոն (Ճապոնիա), աստղագետ Երվանդ Թերզյանը (ԱՄՆ), պատմաբան Ռիչարդ Հովհաննիսյանը (ԱՄՆ) եւ ուրիշներ:

Ռուս-թուրքական պատերազմի ավարտի տարելիցին

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Մոսկվայում Բուլղարիայի դեսպանատանը կայացած ընդունելությունը նվիրված էր 1877-78 թվականների ռուս-թուրքական պատերազմի ավարտի տարեդարձին, եւ այդ պատերազմի հերոս գեներալ Միխայիլ Սկոբելեւի ծննդյան 150-ամյակին: Մոսկվայում, Պլեւնայի հերոսների հուշարձանի մոտ տեղի ունեցավ [illegible]: Ռուսաստանի հասարակական եւ գիտական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ Բուլղարիայի դեսպանության աշխատակիցներ [illegible] ծաղկեպսակներ դրեցին [illegible] զինվորների [illegible] հուշարձանի մոտ [illegible]:

ԵՐԵՎԱՆ

Ներկայացնում է պատանիների թատրոնը

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ,

Չնայած էներգետիկ ու տնտեսական դժվարություններին, Երեւանի պատանի հանդիսատեսի թատրոնը տարեկան տալիս է 280 ներկայացում, եռակի, նույնիսկ քառակի շատ, քան հանրապետության մյուս թատրոնները:

– Այսօր մենք սպասարկում ենք մայրաքաղաքի դպրոցների մոտ վաթսուն տոկոսին, Արմենպրեսի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ ասաց թատրոնի տնօրենի պաշտոնակատար, ՀՀ մշակույթի նախարարության թատրոնների բաժնի վարիչ Մարինե Յավրումյանը, ավելացրած նաեւ հյուրախաղային ներկայացումները: Բազմազան ու բազմաժանր է մեր թատրոնի այսօրվա խաղացանկը՝ «Կործանվածը», «Հազարան հավքը», «Եղեգնի կանչը», «Խաչագողի հիշատակարանը», «[illegible] արեւելյան», «Մկների ժողովը», «Կուզավոր կատուն», «Երջանկության որոնելիս», մի խոսքով, 17 խաղարկվող պիես: Ստեղծագործական այսպիսի ծանրաբեռնվածությունը մեծ ճիգ ու ջանք է պահանջում դերասան-դերասանուհիներից ներկայացումների որակը պահպանելու համար: Երբ հուսախաբ արեցիր պատանի հանդիսատեսին, կորած ես...

Այժմ պատրաստվում ենք բեմադրելու Մետերլինկի «Կապույտ թռչունը» (ռեժիսոր՝ Վահե Շահվերդյան), Ռադինովի «Բյուրեղապակյա սիրտը» (ռեժիսոր՝ Գոհար Հարությունյան), ինչպես նաեւ մանկագիր Սուրեն Մուրադյանի դրամատիկական գործերից մեկը եւ մի շարք այլ պիեսներ: Այսօր մեր թատերախումբն ունի 45 դերասան: Մտադիր ենք քաղաքի տարբեր դահլիճներում եւ սրահներում կազմակերպել նաեւ տիկնիկային ներկայացումներ, ստեղծել թատերական ստուդիա հիմնականում ընդգրկելով պարարվեստի ուսումնարանի սաներին: Աշխատանքներ ենք տանում նաեւ ուսանողության եւ երիտասարդության համար գործեր բեմադրելու, նրանց մեր թատրոն բերելու ուղղությամբ: Իսկ ամռան ամիսներին նախատեսել ենք հյուրախաղային ներկայացումներ Կամոյում եւ Գորիսում: ■

ՀՐԱՎԵՐ

Մակար Եկմալյանի «Պատարագը» Լեհաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի երաժշտական ընկերությունը, չնայած ստեղծված ֆինանսական ծանր կացությանը, շարունակում է այսօր եւս գործել: Երգչախմբային ընկերության տնօրեն Էմմա Ծատուրյանը հայտնեց, որ այս տարվա մայիս ամսին Լեհաստանում կայանալիք հոգեւոր երաժշտության միջազգային փառատոնին մասնակցելու հրավեր է ստացել նաեւ ընկերության Արամ Տեր-Հովհաննիսյանի անվան երգչախումբը: Էմմա Ծատուրյանի ղեկավարությամբ երգչախումբը մտադիր է փառատոնին ներկայացնել Մակար Եկմալյանի «Պատարագը»:

«Իսկ այս տարվա սեպտեմբերին երաժշտական ընկերության նախաձեռնությամբ մեզ մոտ՝ Հայաստանում կանցկացվի մանկական պարի համույթների փառատոն», ասաց Է. Ծատուրյանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԵՎՐՈՊԱ-96

Սփյուռքահայերը պատրաստ են խաղալ Հայաստանի հավաքականում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
մարզական մեկնաբան

Մեծ ֆուտբոլում շատ բան տեսած Հայաստանն անկախ մեր առօրյա զրկանքներից այս տարվանից նորից կսկսի ֆուտբոլային համբավի տենդ ապրել: Հավանաբար Հայաստանի ակումբային թիմերը վերջապես ընթացիկ մրցաշրջանում եվրոպական մրցասպարեզ դուրս գան:

Երեւում է, ՈՒԵՖԱ-ն զիջակցել է իր սխալը եւ պատրաստակամ է դարձել Հայաստանի նկատմամբ: Համենայն դեպս, դա է վկայում այն, որ Հայաստանի հավաքականին այնուամենայնիվ թույլատրվել է Եվրոպայի առաջնության սեփական հարկի տակ հանդիպումներն անցկացնել Երեւանում:

Նման խնդրի լուծումը մեծ հեռանկար է բացում հայկական ֆուտբոլի համար, որը ժամանակին բավարի հեղինակություն ուներ: Հիմա ամեն ինչ կախված է մեզանից: Անհրաժեշտ է հավաքականների եւ միջազգային ասպարեզ դուրս եկող թիմերի համար ճշգրտամեթոդական լավ բազա ստեղծելու խնդիրն է: Պետք է պատրաստվել ամենայն լրջությամբ, առանց ժամանակ կորցնելու եւ մանրուքների: Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի խաղացանկը բարեբախտաբար այնքան հաջող է կազմված Հայաստանի հավաքականի համար, որ նման հնարավորություններ կան: Այժմվանից հարկավոր է ուսումնասիրել մրցակիցներին, իմանալ նրանց ուժեղ եւ թույլ կողմերը, համախմբել մեր բոլոր կարող ուժերը:

Բացառված չէ օլիմպիական խարտիայի օրինակով հայկական դրոշի ներքո հրավիրել նաեւ սփյուռքահայ փորձառու ֆուտբոլիստների:

Արդեն նմանատիպ առաջին առաջարկությունը եղել է: Ըստ հավաստի աղբյուրի Անգլիայի առաջնությանը մասնակցող «Վուլվերհեմփթոն» պրոֆեսիոնալ թիմի խաղացող Արա Պետրոսյանը ցանկություն է հայտնել Հայաստանի Հանրապետության հավաքականի կազմում մասնակցել Եվրոպա-96-ի առաջնությանը եւ օգնել նրան որակավորվելու եզրափակիչ: Մեր հայրենակիցն արդեն խաղացել է Կիպրոսի հավաքականի կազմում, սակայն ինչպես ինքն է ասում Հայաստանի ազգային թիմի կազմում խաղալու համար որեւէ արգելք չի լինի:

Պետք է ուսումնասիրել բոլոր տարբերակները: Չպետք է մոռանալ նաեւ նրանց, ովքեր մշտական բնակության են մեկնել ԱՄՆ (Սերգեյ Հակոբյան, Հովհաննես Պողոսյան, Արմեն Բաբալարյան եւ այլն): Հեղինակությունն ամենաթանկ բանն է, այն պետք է վերականգնել:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մեծ ֆուտբոլը ժամանեց Եվրոպա

Վերսկսվեցին եվրոպական 3 մրցաշարերը: Բնականաբար ուշադրության կենտրոնում չեմպիոնների լիգայի խմբային 2 մրցաշարերն էին:

Մոսկվայի «Սպարտակը» 0-2 հաշվով զիջելով հանրահայտ «Բարսելոնին», այնուամենայնիվ, հանդիպման վերջնամասում իր մեջ ուժ գտավ փրկել խաղը:

«Ա» խումբ
«Սպարտակ»-«Բարսելոն»՝ 2-2
«Մոնակո»-«Գալաթասարայ»՝ 3-0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Մոնակո	4	3	2	0	1	7-3
2. Բարսելոն	4	3	1	2	0	4-2
3. Սպարտակ	2	3	0	2	0	3-6
4. Գալաթասարայ	2	3	0	2	1	0-3

«Բ» խումբ
«Միլան»-«Վերդեր»՝ 2-1
«Անդերլեխտ»-«Պորտո»՝ 1-0

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Միլան	5	3	2	1	0	5-1
2. Անդերլեխտ	3	3	1	1	1	4-5
3. Վերդեր	2	3	1	0	2	8-8
4. Պորտո	2	3	1	0	2	3-6

Գավաթակիրների գավաթ.
«Բենֆիկա»-«Բայեր»՝ 1-1

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթ.
«Բորուսիա» (Դ.)-«Ին[illegible]» [illegible]
«Կալյարի»-«Յուվենտուս» [illegible]

Պատասխան հանդիպումները կկայանան 2 շաբաթ հետո:

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

Վլադիմիր Հակոբյանը առաջատարների խմբում

Չորս «Կ»-եր Լինարեսում

ԶԱԶԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Սանկտ Պետերբուրգում ընթանում է միջազգային խոշոր մրցաշար նվիրված ռուս առաջին վարպետ Ա. Պետրովի հիշատակին: Մասնակցել են 102 մասնակիցներ, այդ թվում 25 գրոսմայստերներ: Նրանց մեջ են նաեւ երեւանցիներ Վլադիմիր Հակոբյանը եւ Աշոտ Անաստասյանը: Շատ վստահ է խաղում Հակոբյանը, որը յոթ մրցափուլից հետո 5 միավորով ընթանում է երրորդ տեղում: Վլադիմիրը միայն կես քայլով է հետ մնում առաջատարներից Ուզբեկստանի ներկայացուցիչներ Սերգեյից եւ Զագրեբելնուց: Ի դեպ, այս երկու գրոսմայստերների հաջողությունը վկայում է, որ համաշխարհային վերջին օլիմպիադայում Ուզբեկստանի հավաքականի արծաթե մեդալներն այնքան էլ պատահական չէին: Ինչեւէ, մինչեւ մրցաշարի ավարտը մնում է երկու մրցափուլ, եւ հայ շախմատիստը, հավանաբար, փորձ կանի զարգացնել հաջողությունը եւ ավելի վեր բարձրանալ:

Իսկ Լինարեսում Անատոլի Կարպովը դարձյալ հիացնում է իր արդյունքով: Վեցերորդ մրցափուլում եւս տարավ վեցերորդ անընդմեջ հաղթանակը, այս անգամ Հուդիթ Պոլգարի նկատմամբ: Դա նրան հնարավորություն տվեց փոքր-ինչ «կտրվել» Գարրի Կասպարովից, որը կես միավոր կորցրեց Գելֆանդի հետ խաղացած պարտիայում: Մինչ այդ Գարրին եւս հաղթել է Պոլգարին, եւ այժմ Կարպովից հետ է մնում մեկ միավորով: Աշխարհի երկու չեմպիոնների կաստի մրցավեճն առաջիկա օրերին, հավանաբար, ավելի կբորբոքվի, քանի որ մինչեւ վերջնագիծն ամբողջ յոթ մրցափուլ կա, եւ, ամենակարեւորը, դեռ սպասվում է երկու «Կ»-երի անմիջական մենամարտը: Ի դեպ, առաջատարներին հաջորդում են եւս երկու դասանի «Կ»-եր՝ Վլադիմիր Կրամնիկը եւ Գատա Կամսկին: Ընդ որում Կրամնիկը, չեմպիոնների նման, դեռ չի կրել ոչ մի պարտություն եւ 4 միավորով ընթանում է երրորդ տեղում: Ավելացնենք, որ առայժմ չի պարտվել նաեւ Բորիս Գելֆանդը (վեց ոչ-ոքի), որի հետ էլ հենց հերթական հանդիպումը պետք է անցկացնի Կարպովը:

Եվ վերջում, ինչպես խոստացել էինք, ներկայացնում ենք ՖԻԴԵ-ի ցուցակներում տեղ գտած Հայաստանի շախմատիստուհիների անհատական գործակիցների աղյուսակը: Այստեղ իրավիճակն, ինչ խոսք, այնքան ողբալի չէ, ինչպես տղամարդկանց մեջ, որտեղ մեր հայրենակիցները դարձյալ փայլում են: Այժմ բացարձակ առաջատարը Էլինա Դանիելյանն է, որը, հուսանք, կշարունակի անշեղորեն գրոհել մարզական նոր բարձունքներ: Բայց [illegible] օրինակ, օլիմպիադայում հավաքականը չորս շախմատիստուհիներից է կազմվում: Հիշեցնենք, որ մեր միջազգային վարպետներից մեկը՝ երիտասարդ եւ շնորհալի Նարինե Կարակաշյանն ամուսնացել եւ տեղափոխվել է ԱՄՆ, եւ թեեւ նա շարունակում է ներկայացնել Հայաստանը, բայց համոզված չի կարելի լինել, որ նա հնարավորություն կունենա այս տարեվերջին միանալ ընկերուհիներին: Համեմատաբար վստահություն է ներշնչում փորձառու Ասլանյանի խաղամակարդակը. մյուս անդամները, հավանաբար, կընտրվեն հայաստանյան առաջնության արդյունքներով: Շատ հետաքրքիր եւ, երեւի, օգտակար կլիներ, եթե ի վիճակի լիներ որեւէ ժամանակով թողնել երկու փոքրահասակ երեխաներին խնամելու հոգսերը եւ երկարատեւ ընդմիջումից հետո մրցասպարեզ վերադառնար Ռաֆայել Վահանյանի տիկինը՝ ուժեղ միջազգային վարպետ Իրինա Վահանյանը: Նա, ի դեպ, մեծ ցանկություն ունի ամուսնու հետ միասին միջազգային մրցասպարեզում պաշտպանել Հայաստանի մարզական պատիվը:

Մի խոսքով, կանայք, ինչպես միշտ, ավելի շատ հարցականների տեղ են թողնում...

Վլադիմիր Հակոբյան

Հայաստանի շախմատիստուհիների անհատական գործակիցները

1. Էլինա Դանիելյան	2295
2. Լյուդմիլա [illegible]	2230
3. Իրինա Վահանյան	2230
4. Նարինե Կարակաշյան	2190
5. Գոհար Հզարյան	2155
6. Էմա Խալաֆյան	2100
7. Արմինե Անդրեասյան	2065
8. Շուշանիկ Հայրապետյան	2060
9. Մերի Սանգրյան	2010

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Սթինսոնի զարմանալի ռեկորդը

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ,
Սեփ. թղթ. Փարիզ

Բասկետբոլի կանանց Ֆրանսիայի առաջնության նախնական փուլի նախավերջին տուրում միայն տղամարդուն հատուկ զարմանալի արդյունավետությամբ փայլատակեց մրցաշարի գլխավոր ռմբարկուն «Տարբի» ամերիկացի խաղացող Սթինսոնը: Նա վաստակեց 53 միավոր: Այդ այն դեպքում, որ մրցաշարային աղյուսակը գլխավորող «Տարբը» արտագնա սկզբունքային խաղում ուժերը չափում էր մրցանակային տեղի ռեալ հավակնորդներից մեկի՝ «Միրանդի» հետ: Եթե հիշում եք, վերջին 1992 թ. նոյեմբերի 25-ին Ռոնկեսսի գավաթի խաղարկության մրցաշարում պետք է հանդիպեր «Հասիսի» հետ, բայց հայտնի պատճառներով, ցավոք այդ խաղը չկայացավ:

«Տարբը» դեռ նախորդ տուրում ապահովել էր իր տեղը 1-ին քառյակում, որտեղ հետո առանձին վիճարկելու են առաջնության մեդալները, եւ միանձնյա գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը: Իսկ «Միրանդին» միայն եւ միայն հաղթանակ էր պետք ուժեղագույն քառյակում տեղ գրավելու համար: «Միրանդի» կազմում վերելքով խաղացին արտասահմանցի 2 բասկետբոլիստուհիները՝ Կոտսակովան (Սլովակիա), որը վաստակեց 29 միավոր, [illegible] Սլավչեւան (Բուլղարիա, 23): 29 միավոր բերեց նաեւ Մուատը: Սակայն այդքանը բավական [illegible] «Միրանդը» խլեց անհրաժեշտ հաղթանակ տանը: Անդրեա Սթինսոնն, ինչպես միշտ, այս անգամ էլ անկասելի էր: Ամերիկացու հասակն ընդամենը 177 սմ է, սակայն խաղահրապարակում իսկական տղամարդու տպավորություն է թողնում: Նա բարձր անհատական տեխնիկա ունի, տիրապետում է բարդ հնարքների եւ արագաշարժ է: «Տարբը» ծանր մրցավեճում շնորհիվ զարմանահրաշ Սթինսոնի հաղթեց 2 միավորի տարբերությամբ (խաղի հիմնական ժամանակն ավարտվել էր ոչ-ոքի՝ 79-79): Սթինսոնը միայնակ ավելի շատ միավոր վաստակեց, քան թիմի մյուս խաղացողները միասին վերցրած:

Հակոբյանը, Խուդաշովան, Ալեքսանդրովան եւ Սվիշչեւան

Առաջնության ընթացքում մի քանի տուր շարունակ մեկ խաղի ռեկորդակիրը (34 միավոր) Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանն էր: «Սերեն-Լունակը» 21-րդ տուրում հյուրընկալվել էր ուժեղագույն եւ ամենահարուստ թիմերից մեկին՝ «Բուրժին», որը նույնպես պայքար է մղում 1-ին քառյակի ուղեգրի համար: «Բուրժի» կազմում հանդես են գալիս հայաստանցի բասկետբոլիստուհիներ Անահիտ Հակոբյանը եւ Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը, հին ծանոթները ԽՍՀՄ առաջնություններից՝ Ելենա Խուդաշովան եւ Նատալյա Սվիշչեւան: Երկուսն էլ բարձրահասակ են (195 սմ) եւ Ռուսաստանի քաղաքացիներ: Խուդաշովան ընդհանրապես ԽՍՀՄ ուժեղագույն խաղացողներից մեկն էր, նրա հավաքականի կենտրոնականը:

Անցյալ տարի Խուդաշովան «Շալլի» կազմում նվաճեց Ֆրանսիայի չեմպիոնի կոչումը եւ առաջնության լավագույն ռմբարկուն էր: «Սերենի» հետ խաղում էլ նա իր դերում էր եւ վաստակեց 35 միավոր: Միայն Հակոբյանի եւ Ալեքսանդրովայի շնորհիվ դժվար էր հավասար պայքար մղել այդ երկու բարձրահասակ խաղացողների դեմ: Պատահական չէ, որ Հակոբյանը վաստակեց ընդամենը 10 միավոր: «Բուրժը» հաղթեց բացահայտ առավելությամբ: Այնուամենայնիվ խաղից հետո 4 հին ծանոթները լուսանկարվեցին միասին:

«Շալլ»-«Ստրասբուրգ»՝	72-66
«Ռուան»-«Վալանսիեն»՝	66-73
«Նիս»-«Էքս»՝	77-78
«Բուրժ»-«Սերեն Լունակ»՝	94-50
«Միրանդ»-«Տարբ»՝	92-94
«Մոնֆերան»-«Կլերմոն»՝	74-73

Առաջնության ռմբարկուները
1. Սթինսոն («Տարբ», ԱՄՆ) 560
2. Խուդաշովա («Շալլ», Ռուս.) 458
3. Սանտանիելո («Էքս», Ֆր.) 448
4. Նեմցովա («Մոնֆ», Չեխ.) 447
5. Սլավչեւա («Միրանդ», Բուլղ) 409
6. Ջոնս («Վալանսիեն», ԱՄՆ) 381
7. Ալեքսանդրովա («Սերեն», ՀՀ) 370
8. Ֆիյալկովսկի («Կլերմոն», Ֆր.) 370
Անահիտ Հակոբյանը 304 միավորով 16-րդ տեղում է:

Առաջնության աղյուսակը 21-րդ մրցափուլից հետո

	Մ	Խ	Հ	Պ
1. Տարբ	38	21	17	4
2. Վալենսիեն	37	21	16	5
3. Էքս	37	21	16	5
4. Շալլ	34	21	13	8
5. Միրանդ	34	21	13	8
6. Բուրժ	33	21	12	9
7. Կլերմոն	32	21	11	10
8. Ռուան	30	21	9	12
9. Նիս	28	21	7	14
10. Մոնֆերան	27	21	6	15
11. Ստրասբուրգ	26	21	5	16
12. Սերեն	22	21	1	20

Պայքարում են Հակոբյանն ու Սվիշչեւան

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Հայերի երեք քառորդը հույսեր է կապում Ռուսաստանի հետ

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ: Հայաստանում միանգամայն պարզ կերպով նկատվում է Ռուսաստանի վերահաստատումը երջանային առաջնակարգ գործոնի դերում: Այն հարցին, թե իրենք ում հետ են կապում Հայաստանի ապագան, հարցման մասնակիցների 72 տոկոսը պատասխանել է՝ Ռուսաստանի: Այդ մասին հայտնի դարձավ հանրային կարծիքի «Եվրոբարոմետր-4» ամենամյա հարցման արդյունքներից, որն ընդգրկում է Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպան: Հարցման տվյալների համաձայն, Հայաստանում դրա մասնակիցների 71 տոկոսը նշել է իր ֆինանսական վիճակի վատթարացումը, իսկ 69 տոկոսն առհասարակ գտնում է, որ երկիրը սխալ ուղիով է ընթանում:

Միեւնույն ժամանակ նշվում է, որ հայերի մեջ զգալի չափով՝ 16 տոկոսով, աճել է Եվրոպայի վարկը: Սոցիոլոգների կարծիքով, դրա գլխավոր պատճառը Հայաստանի նկատմամբ ԱՄՆ-ի խաղաղականությունից դժգոհությունն է:

Ընդհանուր առմամբ, ԱՊՀ եվրոպական երկրներում հարցման մասնակիցների բացարձակ մեծամասնությունը հանդես է գալիս շուկայական բարեփոխումների դեմ: Ինչպես նշում են մասնագետները, ԱՊՀ-ում հարցման ենթարկված երկրներում շուկայական բարեփոխումների օգտին հանդես է գալիս հարցման մասնակիցների մինչեւ 1/3-ը:

ԲԱՔՈՒ

Հեյդար Ալիեւ. «Ադրբեջանը շահագրգռված է Չինաստանի հետ կապերի խորացմամբ»

ԲԱՔՈՒ, 2 ՄԱՐՏ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Սպասվում է, որ եկող շաբաթվա սկզբին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը կայցելի Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետություն:

Այս առնչությամբ մարտի 1-ին նախագահ Հ. Ալիեւն ընդունել է Ադրբեջանում ՉԺՀ-ի դեսպան Սիչ Ցոյուանին: Հեյդար Ալիեւը շնորհակալություն է հայտնել չինական կողմին այդ երկիր այցելելու պաշտոնական հրավերի համար:

«Կարծում եմ, որ այս այցը կարեւոր նշանակություն կունենա երկուստեք ադրբեջանական պետության համար», ընդգծել է նախագահը:

Հեյդար Ալիեւի ասելով, Ադրբեջանը խիստ շահագրգռված է Չինաստանի հետ հարաբերությունների ընդլայնմամբ եւ խորացմամբ, որի որպես համաշխարհային տերության հեղինակությունը համընդհանուր ճանաչում է գտել:

Ինչպես հաղորդել են նախագահի ապարատում, այդ այցի եւ ադրբեջանա-չինական բարձր մակարդակի բանակցությունների արդյունքների հիման վրա սպասվում է պարենամթերքի եւ համագործակցության երկկողմանի պայմանագիր, ինչպես նաեւ գիտատեխնիկական եւ մշակութային համագործակցության համաձայնագրերի ստորագրում:

Անենք որ, մինչ այդ նախագահ Հեյդար Ալիեւի Մեծ Բրիտանիա կատարած այցը տեղաշարժ չառաջացրեց ադրբեջանական նավթի արդյունահանման արտասահմանյան կոնցեռների շուրջը վարվող բանակցություններում, հաղորդում է նավթային կորպորացիաների «Փլատ'ս Օյլգրամ Նյուս» տեղեկագիրը: Թեեւ «Բրիտիշ փետրոլիումի» ներկայացուցիչները բանակցությունները «հաջող» են համարել, բրիտանացի մի բարձրաստիճան դիվանագետ նշել է, որ կողմերը սահմանափակվել են մտադրությունների մասին հուշագրի ստորագրմամբ: Բացի դրանից, Ալիեւը հավաստել է «Շահդենիզ» եւ «Չիրագ» նավթային հանքավայրերի մշակման արեւմտյան կորպորացիաների բացառիկ իրավունքը, հաղորդում է թերթը:

Տնտեսական համագործակցության փոխարեն, Հեյդար Ալիեւը ձգտում է ստանալ Մեծ Բրիտանիայի օգնությունը Ադրբեջանի եւ հայկական Ղարաբաղի միջեւ պատերազմը դադարեցնելու գործում, թեեւ եւ Բաքուն, եւ Լոնդոնը հերքում են կապը այդ երկու հիմնախնդիրների միջեւ, գրում է տեղեկագիրը:

ԱՍԽԱՐՀ

«Եվրոպան ընդդեմ անհանդուրժողության»

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր այստեղ Եվրոպայի խորհրդի կենտրոնակայանում բացվեց միջազգային ներկայացուցչական սեմինար «Եվրոպան ընդդեմ անհանդուրժողության» թեմայով: Եվրոպայի երկրների մեծ մասից եկած 100-ից ավելի հայտնի հասարակական գործիչներ կարծիքներ կփոխանակեն ցեղապաշտական եւ ազգայնական տրամադրությունների աճի պատճառների շուրջը, որը վերջին տարիներին տեղի է ունենում ինչպես Եվրոպայի արեւմուտքում, այնպես էլ արեւելքում: Կխոսվի աշխարհամասի կայունությանը սպառնացող այդ երեւույթների դեմ պայքարելու ուղիների մասին:

Սեմինարն առաջին միջոցառումն է ցեղախտության, այլատյացության եւ ազգայնականության դեմ պայքարելու լայնածավալ ծրագրի շրջանակներում, որը նախատեսվեց անցյալ տարվա հոկտեմբերին Վիեննայում Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրների ղեկավարների հանդիպման ժամանակ, սեմինարի բացման նախօրեին լրագրողներին պատմեց Եվրոպայի խորհրդի գլխավոր քարտուղար Կատրին Լալյումիերը: «Հուսով եմ, որ սեմինարի ընթացքում կնշվեն նաեւ կոնկրետ հանձնարարականներ, որոնք Եվրոպային կօգնեն ցեղախտության եւ անհանդուրժողության դեմ պայքարելիս», եզրակացրեց նա:

Հրեա գործարարների միության հաղորդումը

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 ՄԱՐՏ, ՄՆԱՐՔ-ԻՄԱ-ՊՐԵՍ: Գործարարների միջազգային հրեական միության հաղորդման մեջ, որը տարածվել է «Ռուսաստանում կա Ժիրինովսկու այլընտրանք» վերնագրով, նշվում է, որ Ռուսաստանի վերածնունդը հնարավոր է ծայրահեղական ուժերի դավերին հակառակ: Ունենալով հանքային եւ բնական պաշարների հարուստ կուտակումներ, երկիրը արտասահմանի օգնությամբ կարող է հաղթահարել տնտեսական ճգնաժամը: Միությունը, հավանություն տալով Սանկտ Պետերբուրգի վարչակազմի գործունեությանը եւ Կոնֆեսայնում ազատ տնտեսական գոտու զարգացմանն ուղղված նրա ջանքերին, պատրաստ է Ռուսաստանին ֆինանսական օգնություն ցույց տալ:

ՈՒԶԲԵԿՍՏԱՆ

Իսլամ Քարիմով. Մենք հավատում ենք Ռուսաստանին

ՏԱՇՔԵՆԴ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Քաղաքական, քաղաքացիական եւ ազգային կայունությունն այն հիմքն է, որի վրա Ուզբեկստանը կառուցում է իր ապագան», այսօր Մոսկվայում Ուզբեկստանի դեսպանատանը Ռուսաստանի քաղաքական ու գործարար շրջանների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովը: Նա ընդգծեց Ռուսաստան կատարած իր այցի ընթացքում ստորագրված փաստաթղթերի կարեւորությունը: Քարիմովը հատկապես նշեց Դումային Բորիս Ելցինի խաղացած ուղերձի դերն ու նշանակությունը: Նրա խոսքերով, «Առաջին անգամ ԱՊՀ պետություններում պատասխան ստացան Ռուսաստանի ներքին եւ արտաքին քաղաքականության գերակայությունների վերաբերյալ: Ռուսաստանը մեծ տերություն է, մենք հավատում ենք Ռուսաստանին, նրա մեծ ապագային: Մեր հավատը հիմնված է պատմական արմատների վրա, առանց որոնց անհնար են ներկայիս բարեկամությունն ու գործակցությունը: Ռուսաստանը պետք է խաղաղության ու կայունության երաշխավորը լինի Կենտրոնական Ասիայում: Աշխարհը մի՞թե կլինի երկբեւեռ: Մենք Ուզբեկստանում ռուսական բեւեռի կողմն ենք»:

ՀԱԿԻՐՃ

Օդանավի վթարը կանխվեց

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չորեքշաբթի երեկոյան ամերիկյան «Քոնթինենթըլ» ավիաընկերության օդաչուներին հաջողվեց Նյու Յորքի «Լա Գարդիա» միջազգային օդանավակայանում խուսափել աղետ կանխել: Մեկնարկի պահին 115 ուղեւորներով «MD 80» ինքնաթիռը չկարողացավ հողից կտրվել եւ սահեց թռիչքադաշտով: Միայն օդաչուների վարժ գործողությունների շնորհիվ հաջողվեց «սանձել» օդանավը: 18 մարդ տարբեր աստիճանի վնասվածքներ ստացան:

Ալեքսի Բ-ն մեկնեց Հունգարիա

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Մոսկվայի եւ համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Բ-ն պաշտոնական այցով մեկնեց Հունգարիա: Ուղեւորության ծրագրով նախատեսված են հանդիպումներ Հունգարիայի նախագահի եւ վարչապետի հետ, ելույթ Պետժողովում, մասնակցություն երկրի եկեղեցիների էկումենիկ խորհրդի նիստին:

Ուղղում. «Ազգի» փետրվարի 24-ի համարում, «Զրաչենը խոստումների չի հավատում» թղթակցությունում, նախավերջին նախադասությունը սխալ է կրճատ եւ աղավաղված: Այն պետք է կարդալ. «Սակայն ջրաչենցիները վաղուց արդեն համոզվել են՝ մարդասիրական օգնությունների բաշխումն է բերեւս կատարվում պաշտոն մակարդակով, որը ժամանակավոր միջնորդավար է»: Նույնը մեր թղթակից Սամվել Միկոյանը Վանաձորից հաղորդել էր հեռախոսով եւ վատ լսողության պատճառով տեղ էին գտել անճշտություններ, որի համար ընթերցողներից ներողություն ենք խնդրում: Մեր թերթի մի այլ, մարտի 2-ի համարում «Բերդավան կրակի ՀՀ դեսպանատան» լուրի մեջ, որ քաղել էինք UPI գործակալությունից, Լիբանանի խորհրդարանի անդամների թիվը՝ 108 եւ դրան մաս կազմող հայերի՝ 8, սխալ է նշված ամերիկյան այդ գործակալության մեղքով: Լիբանանի խորհրդարանն ունի 128 անդամ, իսկ այնտեղ հայերի թիվը 7 է:

Եղանակը Հայաստանում

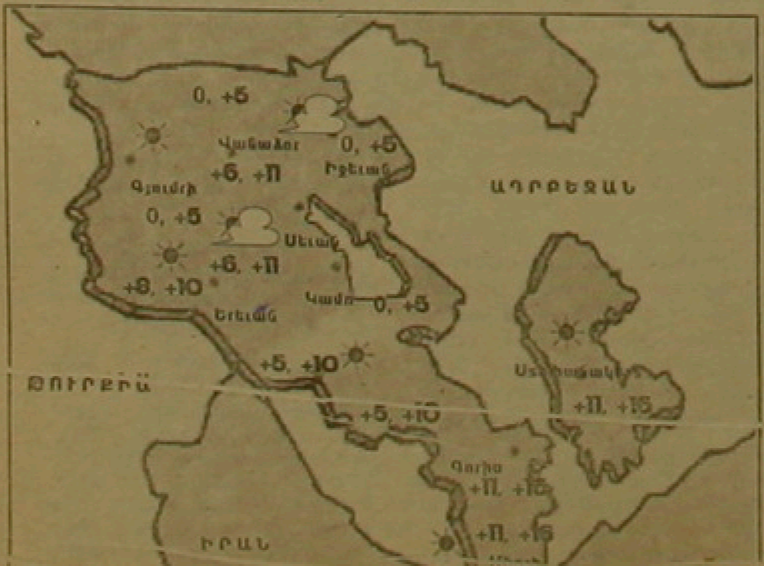

A & R
TRAVEL Co LTD
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ
կազմակերպում է
5-օրյա ուղեւորություններ
ԵՐԵՎԱՆ-ԴՈՒԲԱՅ-ԵՐԵՎԱՆ
■ Յուրաքանչյուր 11-րդ թռիչքը՝ անվճար:
■ 1 տոննայից ավելի քաշ պատվիրողը սպասարկվում է ուղեբեռի համար սահմանված գնի 6,5 %, 5 տոննա եւ ավելի քաշ պատվիրելու դեպքում 10 % զեղչով:
■ Խմնաքիոր, մինչեւ վերադարձը, մնալու է Էմիրություններում:
■ 10 հոգանոց խումբ հավաքողը ուղեւորությանը մասնակցում է անվճար:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58.92.83
Մեր հասցեն՝ Գեւորգ Քոչարի 21:
A STYLE

ԼՈՒՍԱՆ
ատորակացիա
ՑԱԾՐ ԳՆԵՐՈՎ ԱՄԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎՈՒՄ Է ԿՈՄԵՐՑԻՈՆ ՉՎԵՐԹՆԵՐ
ՍԻՐԻԱ
(Երեւան-Հալեպ-Երեւան)
ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
(Երեւան-Դուբայ-Երեւան)
Տեղեր կարող է հատկացնել անհատներին եւ ֆիրմաներին:
ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ԻՄԱՆԱԼ 52-17-68 ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ:
ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԵՆ ՇԱԲԱԹՎԱ ԲՈԼՈՐ ՕՐԵՐԻՆ:
ՀԱՍՑԵՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 30 ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ «ԱՆԻ»-Ի ՏԱՐԱԾՔ
A STYLE

ՀՅ կուսակցության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1708 Ստորագրված է տպագրության՝ 3. 03. 1994 Գինը՝ 1 դրամ

digitised by A.R.A.R.@